

Et historisk tilbageblik på de særligt udsatte boligområder udpeget i 2014

Udviklingen i
tilflyttere, fraflyttere og fastboende

November 2016

Et historisk tilbageblik på de særligt udsatte boligområder udpeget i 2014

Udviklingen i tilflyttere, fraflyttere og fastboende

November 2016

Et historisk tilbageblik på de særligt udsatte boligområder udpeget i 2014

Udviklingen i tilflyttere, fraflyttere og fastboende

Af: Cecilie Dohlmann Weatherall, Bence Boje-Kovacs og
Aske Egsgaard-Pedersen
Kraks Fond Byforskning

Layout: Ene Es
Redaktion: Marie Wiuff Kruse
Fotograf: Torben Nielsen
Oplag: 200
Tryk: Frederiksberg Bogtrykkeri A/S

© 2016 Kraks Fond Byforskning
Kraks Fond Byforskning
Frederiksholms Kanal 30
1220 København K

Direktør: Lars Pico Geerdsen

kraksfondbyforskning@kraksfond.dk
www.kraksfondbyforskning.dk

Kraks Fond Byforskning's publikationer kan frit citeres med tydelig angivelse af kilden. Skrifter, der omtaler, anmelder, henviser til eller gengiver Kraks Fond Byforskning's publikationer, bedes sendt til forskningsenheden

Opsummering

Side 7

Kapitel 01

Én gang udsat boligområde,
altid udsat boligområde
Side 13

Kapitel 02

Til- og fraflytningsmønstre i
de særligt udsatte boligområder
Side 27

Kapitel 03

Sammenhængen mellem flytninger og
ressourceniveauet i de særligt udsatte boligområder
Side 39

Appendiks

Side 50

Litteratur

Side 52

Opsummering

Opsummering

”Stadig store udfordringer i udsatte boligområder”, skrev Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter i en pressemeddelelse, i forbindelse med at ministeriet i 2014 offentliggjorde en revideret definition af de særligt udsatte boligområder. 10 år forinden, i 2004, beskrev regeringen i rapporten ’Regeringsstrategi mod ghettoisering’, hvordan særligt udsatte boligområder var et onde på grund af koncentrationen af social belastning i områderne. Diskussionen omkring, hvordan særligt udsatte boligområder påvirker beboernes livschancer, har således længe præget den politiske og offentlige debat.

De særligt udsatte boligområder, der blev udpeget i 2014, er kendetegnet ved en ensartet boligform og en stor andel af beboere, der socioøkonomisk er vanskeligere stillet end flertallet i samfundet. De har ringere tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet, mindre uddannelse, mindre økonomisk rådighed og er i højere grad blevet dømt for kriminalitet. Samtidig er andelen af beboerne med anden etnisk baggrund høj.

Tidligere internationale og nationale studier viser, at personers socioøkonomiske og demografiske karakteristika ser ud til at have en betydning for, hvor de vælger at bosætte sig, og at familier, der ligner hinanden på socioøkonomiske karakteristika, vælger at bosætte sig i de samme boligområder (Mulalic et al, 2015, Bayer & Timmins, 2007). Det er derfor ikke overraskende, at beboere i ensartede boligområder som de særligt udsatte boligområder ligner hinanden. I Danmark ser vi blandt andet dannelsen af de ensartede boligområder, når flygtninge vælger at bosætte sig i store byer på grund af job-, uddannelses- og boligmuligheder (først og fremmest i lejeboliger og almene boliger) samt i boligområder, hvor der allerede findes familier af den samme etniske herkomst (Damm, 2005).

I dette temahæfte kortlægger vi udviklingen over 29 år for de særligt udsatte boligområder, der er udpeget i 2014, med henblik på at undersøge, hvor udsatte de særligt udsatte boligområder er i forhold til andre boligområder. Vi kortlægger samtidig, hvordan de særligt udsatte boligområders beboersammensætning har udviklet sig historisk, og hvilken betydning denne udvikling har haft for de særligt udsatte boligområders udsathed.

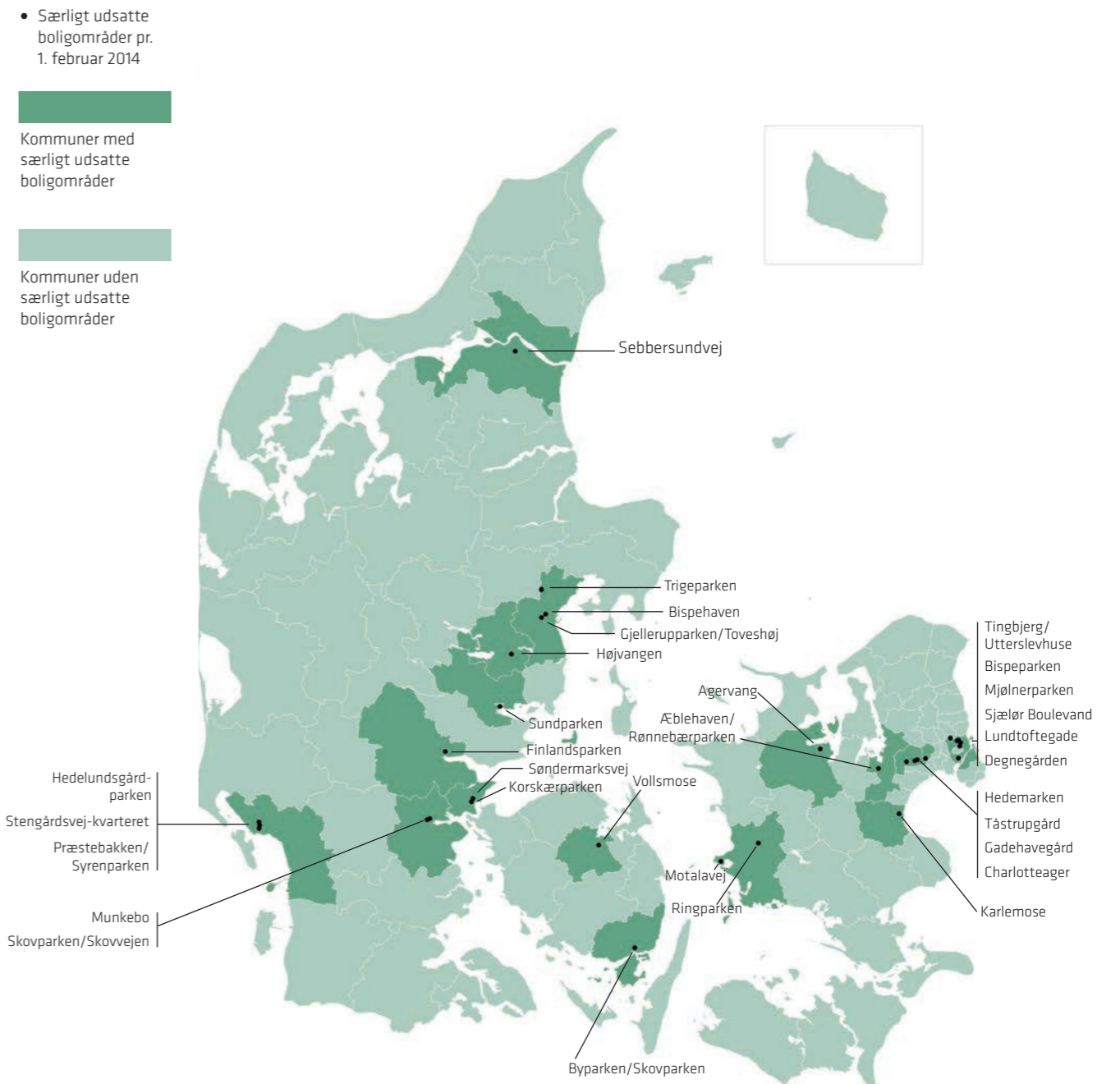
- I kapitel 1 belyser vi udviklingen hos beboerne i de særligt udsatte boligområder fra 1985 til 2013 ved at sammenligne de særligt udsatte boligområder med lignende boligområder i forhold til de fem kriterier, som de særligt udsatte boligområder blev udpeget efter i 2014.
- I kapitel 2 undersøger vi, hvorvidt tilflytternes og fraflytternes samt de fastboendes socioøkonomiske og demografiske karakteristika varierer med udsatheden i de særligt udsatte boligområder.
- I kapitel 3 illustrerer vi, i hvilken grad tilflytning og fraflytning bidrager til koncentrationen af ressourcetsvage personer i de særligt udsatte boligområder i nogle specifikke perioder.

Kortlægningen af de særligt udsatte boligområder over de sidste 29 år giver indblik i den historiske forandring i boligområders beboersammensætning og belyser dermed bosætningsmønstret for husstande med forskellige socioøkonomiske og demografiske karakteristika. Resultaterne kan bidrage til at styrke vidensgrundlaget omkring initiativer inden for sundheds-, beskæftigelses-, uddannelses- og kriminalitetsområdet samt områdefornyelse.

Temahæftets datagrundlag omfatter de særligt udsatte boligområders adresser, som blev udpeget i 2014. I vores undersøgelse af forandringen af boligområders beboersammensætning fører vi adresserne tilbage i tid (over 29 år, fra 1985 til 2013). Vi kigger på beboernes socioøkonomiske og til dels demografiske karakteristika samt deres flyttemønstre og sammenligner disse med de socioøkonomiske og demografiske forhold samt flyttemønstre, der gælder for beboere i andre almene boligområder samt i private etageboliger til leje (som herefter refereres til som private etageboliger). Vi har valgt at sammenligne de særligt udsatte boligområder med andre almene boligområder, der har samme antal beboere som de særligt udsatte boligområder og er beliggende i de samme kommuner. Samtidig har vi valgt at sammenligne de særligt udsatte boligområder med boligkvarterer, som vi forventer er forskellige fra de særligt udsatte boligområder, med henblik på at vise, hvordan variationen i beboernes socioøkonomiske karakteristika har indflydelse på, hvilken boligtype de bosætter sig i. Figur 1 illustrerer de særligt udsatte boligområder, som er udpeget i 2014, og de kommuner, disse boligområder ligger i.

I analysen anvender vi forskellige datakilder. Definitionen af de særligt udsatte boligområder og andre almene boligområder stammer fra Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter (se faktaboks 1.1. (MBBL, 2014)), mens vi bruger registeroplysninger fra Danmarks Statistik i forhold til at definere beboere i private etageboliger. Ligeledes har vi adgang til registeroplysninger om beboernes flyttemønstre, demografiske og socioøkonomiske karakteristika samt deres eventuelle kriminelle historie.

FIGUR 1.0 DEN GEOGRAFISKE FORDELING AF DE SÆRLIGT UDSATTE BOLIGOMRÅDER I DANMARK I 2014

Hovedresultater

- Temahæftets kortlægning af de særligt udsatte boligområder, der blev udpeget i 2014, viser, at boligområderne over en periode på 29 år (1985-2013) har haft Danmarks største andel af personer uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet, den største andel med flest domme og den største andel med det laveste indkomst- og uddannelsesniveau. De særligt udsatte boligområder har samtidig oplevet en kraftig vækst i andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande.

- Kortlægningen af de særligt udsatte boligområder over 29 år viser, at der eksisterer et selektivt flyttemønster i disse boligområder, hvor tilflyttere, fraflyttere og fastboende har forskellige socioøkonomiske karakteristika. Personer, der flytter til et særligt udsat boligområde, har således en ringere tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet, et lavere uddannelses- og indkomstniveau, får flere domme og kommer i højere grad fra ikke-vestlige lande end personer, der flytter fra et særligt udsat boligområde. Tilflytterne i de særligt udsatte boligområder har i mange år også haft ringere tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet, lavere indkomst og flere domme end de fastboende i disse boligområder.

- Det selektive flyttemønster i de særligt udsatte boligområder medvirker til, at andelen af beboere uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet øges i perioder. Andelen af beboere, der ikke har en uddannelse, samt beboere, som har modtaget en dom, opretholdes af det selektive flyttemønster. Ligesom flyttemønsteret medvirker til, at andelen af beboere med anden etnisk baggrund end dansk stagnerer i slutningen af 00'erne. Det er dog kun et lille antal tilflyttere og fraflyttere, der hvert år er med til at påvirke ressourceniveauet i de særligt udsatte boligområder, og det selektive flyttemønster har således ikke stor betydning for boligområdernes ressourceniveau fra år til år i den kortlagte periode.

01

**Én gang udsat boligområde,
altid udsat boligområde**

Har de særligt udsatte boligområder, udpeget i 2014, altid været særligt udsatte?

Boligområder med en ensartet beboersammensætning er ganske almindeligt og ikke et samfundsmæssigt problem i sig selv. Problemerne kan til gengæld opstå, hvis de selvsamme boligområder har mange beboere med få ressourcer. Undersøgelser fra Danmark og USA viser således, at boligområder med mange ressourcetsvage husstande kan have en begrænsende effekt på beboernes muligheder og indkomstgrundlag (Damm & Dustmann, 2014, Chetty et al., 2015, Votruba & Kling, 2009). Ressourcetsvage husstande er karakteriseret ved personer med en ringe tilknytning til arbejdsmarkedet, en lav indkomst, kort eller ingen uddannelse, en eventuel plettet straffeattest og sommetider et usædvanligt dårligt helbred (Børresen, 2002). Boligområder med en høj koncentration af sådanne ressourcetsvage husstande kan samtidig betyde et pres på de samfundsmæssige ressourcer.

En lang række studier har fundet, at der er en sammenhæng mellem udsatte boligområder og beboernes socioøkonomiske karakteristika, og undersøgelser viser blandt andet, at stor social og økonomisk belastning i et boligområde kan reducere beboernes sandsynlighed for at opnå beskæftigelse. Ham & Manley (2010, 2013) dokumenterer en negativ sammenhæng mellem et boligområdes udsathed og social mobilitet for 15-50-årige i Skotland. En analyse fra USA, hvor man har fulgt de samme personer fra 1979 til 1990, viser, at jo længere man forbliver i et økonomisk fattigt område, desto mindre er sandsynligheden for at forlade området (Quillian, 2003). Galster et al. (2007) har undersøgt sammenhængen mellem udsatte boligområder og uddannelsesniveaet i USA.

De finder en sammenhæng mellem en høj koncentration af ressourcetsvage husstande og en lav sandsynlighed for at afslutte en ungdomsuddannelse blandt 18-årige, der blev født mellem 1968 og 1974. Sharkey & Elwert (2011) finder samtidig, at børn af forældre og bedsteforældre, som er opvokset i udsatte boligområder i USA, har ringere læsefærdigheder sammenlignet med børn, hvis forældre og bedsteforældre kommer fra et ikke udsat boligområde.

Nogle studier finder endda en kausal sammenhæng, hvor boligområdets karakteristika påvirker beboernes adfærd og muligheder (Chetty et al., 2015, Damm & Dustmann, 2014, Ludwig et al., 2011, Votruba & Kling, 2009). Chetty et al., Ludwig et al. og Votruba & Kling viser således, at det at blive flyttet fra et udsat boligområde til et ikke udsat boligområde øger ens indkomst og forbedrer ens helbred, mens Damm og Dustmann viser, at børn, der vokser op i et boligområde med en høj kriminalitetsrate, har en højere sandsynlighed for at begå kriminalitet sammenlignet med børn, der opvokser i et boligområde med en lav kriminalitetsrate. Ofte tager undersøgelserne højde for, hvordan den etniske sammensætning er i boligområderne, da nogle etniske grupper er mere udsatte end andre.

Blandt danske politikere er der stor interesse for at forbedre de særligt udsatte boligområder, som er karakteriseret ved en stor andel af personer med få økonomiske ressourcer. Forskellige regeringer har derfor valgt løbende at overvåge og tilrettelægge sociale indsatser i boligområder, der er særligt udsatte og karakteriseret

ved at opfylde minimum tre ud af de fem kriterier, som er præsenteret i faktaboks 1.1 (Regeringen, 2004, 2010, Christensen, 2013). I dette kapitel vil vi med udgangspunkt i de fem kriterier se nærmere på, hvordan de særligt udsatte boligområder har udviklet sig.

Hovedkonklusion

De særligt udsatte boligområder har de sidste 29 år haft den største andel af personer med færrest økonomiske ressourcer på landsplan

Temahæftets kortlægning af de særligt udsatte boligområder, der blev udpeget i 2014, viser, at boligområderne over en periode på 29 år (1985-2013) har haft Danmarks største andel af personer uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet, den største andel med flest domme og den største andel

beboere med det laveste indkomst- og uddannelsesniveau. De særligt udsatte boligområder har samtidig oplevet en kraftig vækst i andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande.

× FAKTABOKS 1.1

Definitionen på et særligt udsat boligområde i 2014

Et særligt udsat boligområde karakteriseres i 2014 ved at være et fysisk sammenhængende boligområde med mindst 1.000 beboere, som opfylder minimum tre ud af fem nedenstående kriterier.

1. Andelen af 18-64-årige uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelse (se appendiks 1.1) overstiger 40 pct. (et gennemsnit for de seneste to år).
2. Andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande overstiger 50 pct.
3. Antal dømt for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller loven om euforiserende stoffer overstiger 2,70 pct. af beboere på 18 år og derover (et gennemsnit for de seneste to år).
4. Andelen af beboere i alderen 30-59 år, der alene har en grunduddannelse (inklusive uoplyst uddannelse), overstiger 50 pct. af beboere i samme aldersgruppe.
5. Den gennemsnitlige bruttoindkomst for skattepligtige i alderen 15-64 år i området eksklusive uddannelsessøgende er mindre end 55 pct. af den gennemsnitlige bruttoindkomst for samme gruppe i regionen.

Anm.: I forhold til kriterierne 1 og 3 opgøres boligområdernes gennemsnit per år i dette temahæfte. Kilde: Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter, 2014.

Kortlægning af de særligt udsatte boligområder

Vi kortlægger udviklingen de sidste 29 år i de særligt udsatte boligområder, som i 2014 er defineret ud fra følgende fem områder: tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet, uddannelsesniveau, indkomst, etnicitet og kriminalitet (jf. faktaboks 1.1). Kortlægningen af perioden 1985-2013 giver et indblik i den historiske udvikling i boligområderne og beboernes socioøkonomiske karakteristika og belyser dermed bosætningsmønstret for husstande med forskellige socioøkonomiske karakteristika.

I vores kortlægning ønsker vi at vise, hvorvidt udviklingen i de særligt udsatte boligområder adskiller sig fra udviklingen i andre boligområder. Over en periode på 29 år sammenligner vi således de særligt udsatte boligområder med andre almene boligområder samt med boligområder bestående af private etageboliger. Vi har valgt at sammenligne de særligt udsatte boligområder med disse to boligområdetyper, da ingen af boligtyperne kræver en

udbetaling og på dette punkt er lig de særligt udsatte boligområder. Samtidig forventer vi, at andre almene boligområder ligner de særligt udsatte boligområder, både i fht. antal beboere og beboernes karakteristika, og at de private etageboliger er dem, der adskiller sig mest fra de særligt udsatte boligområder.

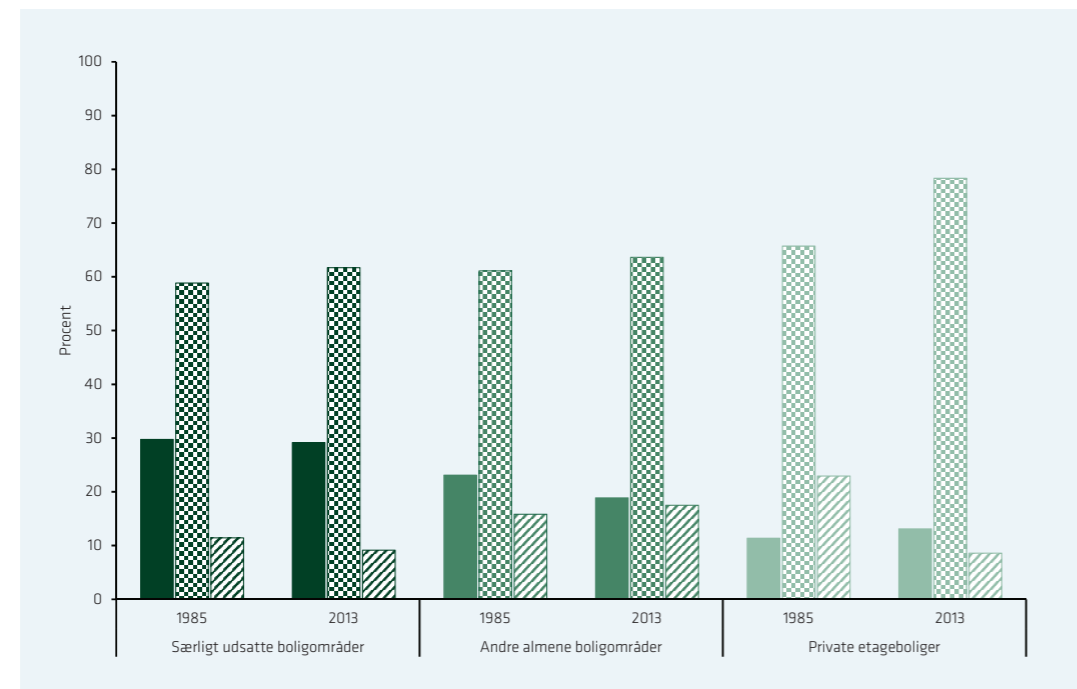
Kortlægningen omhandler kommuner, hvor der findes mindst ét særligt udsat boligområde. Med afsæt i de fem kriterier opgør vi udviklingen ved først at beregne gennemsnittet i de enkelte boligområder, hvorefter vi beregner gennemsnittet på tværs af boligområder inden for den enkelte kommune og til slut på tværs af kommuner.

Boligbehov og flyttemønstre hænger sammen med socioøkonomiske karakteristika, ligesom demografiske karakteristika som køn, alder og familiesammensætning i høj grad også er knyttet til flytteadfærd (Lundholm et al., 2004, Fischer & Malmberg, 2001). I vores kortlægning tager vi ikke højde for boligområdernes demografiske karakteristika, men berører blot ganske kort disse forhold, jf. figur 1.1 og faktaboks 1.2.

× FIGUR 1.1

ALDERSFORDELING FOR DE ENKELTE BOLIGOMRÅDER. I PROCENT.

Anm.: Andelen er beregnet ud fra et gennemsnit i de enkelte boligområder, inden for den kommune, som boligområderne ligger i. Herefter er der beregnet et gennemsnit på kommuneniveau og til sidst på tværs af kommuner for årene 1985 og 2013. I alt 479.963 observatione. **Kilde:** Danmarks Statistik og egne beregninger.

× FAKTABOKS 1.2

Boligområderne og demografiske karakteristika i perioden 1985-2013

- I 2014 er der 31 særligt udsatte boligområder fordelt på 17 kommuner og 47 andre almene boligområder fordelt på 11 ud af de 17 kommuner. De private etageboliger ligger i hver af de 17 kommuner.
- I 1985 eksisterer 69 pct. af de i 2014 udpegede særligt udsatte boligområde-adresser. De resterende adresser fra boligområderne Mjølnerparken, Vollsmose, Æblehaven/Rønnebærparken samt Gadehavegård optræder først i hhv. 1987, 1988 og 1991. Tilsvarende eksisterer 86 pct. af adresserne blandt de andre almene boligområder og 68 pct. af private etageboliger i 1985. I forhold til de resterende adresser i de andre almene boligområder eksisterer adresserne fra 2014 allerede i starten af 90'erne, mens det for private etageboliger først gælder fra slut 00'erne, hvilket skyldes den kraftige vækst i nybyggede boliger i 00'erne.
- Det årlige antal beboere i de særligt udsatte boligområder er steget fra 44.794 personer i 1985 til 67.631 i 2013, mens antallet af personer i de andre almene boligområder er steget fra 69.018 til 73.968 i de undersøgte kommuner. Tilsvarende er antallet af beboere i private etageboliger steget fra 91.431 til 133.211 i samme periode i de undersøgte kommuner.
- Aldersfordelingen i de særligt udsatte boligområder er næsten konstant mellem 1985 og 2013. Samtidigt er andelen af beboere i den erhvervsaktive alder steget tydeligt i de private etageboliger, mens andelen af beboere over 64 år er faldet fra 23 pct. til 9 pct.
- Gennemsnitsalderen ligger uforandret på 32 år i de særligt udsatte boligområder gennem de sidste 29 år. I andre almene boligområder er gennemsnitsalderen steget fra 37 til 40 år, hvorimod den er faldet fra 41 til 33 år blandt beboere i private etageboliger.
- Fordelingen af mænd og kvinder er ligelig på tværs af boligområder.

Svag tilknytning til arbejdsmarkedet

Et kriterie for at blive udpeget som særligt udsat boligområde i 2014 omhandler beboernes tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet. Vi undersøger derfor, om andelen af 18-64-årige uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet overstiger 40 pct. Figur 1.2 viser, at tilknytningen til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet i de enkelte boligområder i høj grad følger Danmarks økonomiske udvikling målt ved Brutto National Produktet (BNP). Når Danmark oplever økonomisk vækst (fx fra 1993 til 2000), mindskes andelen af personer uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet. Det omvendte er gældende, når Danmark rammes af økonomisk krise (fx i 2008). Figur 1.2 viser også, at de særligt udsatte boligområder, der er udpeget i 2014, gennem de sidste 29 år har haft den største andel af beboere uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet sammenlignet med andre boligområder. Fra 1985 og frem til 2007 har minimum 40 pct. af beboerne i de særligt udsatte boligområder ikke været tilknyttet

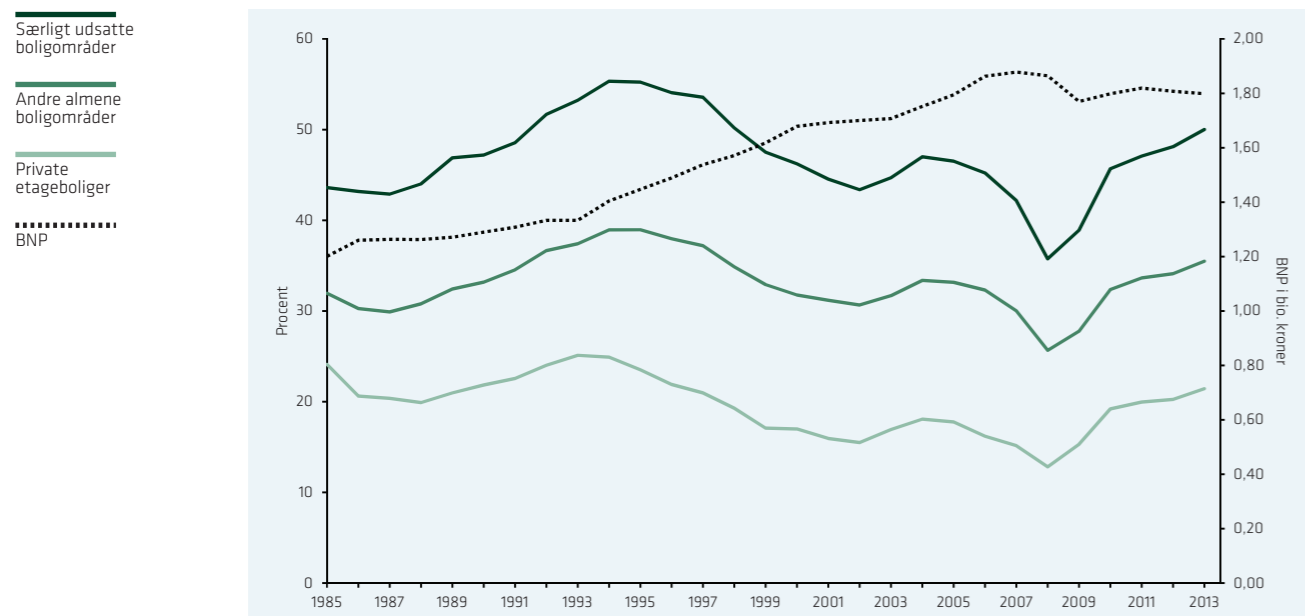
arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet, mens hhv. 30 pct. og 20 pct. ikke har haft nogen tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet i de andre typer boligområder. Først i 2008 reduceres andelen i de særligt udsatte boligområder til under 40 pct. i forbindelse med en økonomisk højkonjunktur, men andelen vokser efterfølgende på grund af den finansielle krise, der starter i 2008. Således var i gennemsnit hver anden beboer i alderen 18-64 år i de særligt udsatte boligområder uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet i 2013.

Udviklingen fra slut 90'erne (vist i figur 1.2) skyldes ikke alene Danmarks økonomi, men flere politiske tiltag såsom fleksibel og kombineret udlejning samt kommunal anvisningsret (Ellerbæk & Høst, 2012). Disse har haft til formål at regulere beboersammensætningen i boligområderne ved at mindske tilflytningen af ressourcetsvage beboere og tiltrække ressourcestærke beboere.

I gennem de sidste 29 år – med undtagelse af perioden 2008-2009 – har de særligt udsatte boligområder, der blev udpeget i 2014, samlet set opfyldt det arbejdsmarkeds-kriterie, der er defineret for denne type boligområder (jf. faktaboks 1.1).

× FIGUR 1.2

ANDEL AF 18-64-ÅRIGE UDEN TILKNYTNING TIL ARBEJDSMARKEDET ELLER UDDANNELSESSYSTEMET SAMT UDVIKLINGEN I BNP. I 2010-PRISER I DANSKE KRONER.

Anm.: Andelen er beregnet ud fra et gennemsnit i de enkelte boligområder, inden for den kommune, som boligområderne ligger i. Herefter er der beregnet et gennemsnit på kommuneniveau og til sidst på tværs af kommuner. I alt 4.536.640 observationer. **Kilde:** Danmarks Statistik og egne beregninger.

Lavt uddannelsesniveau

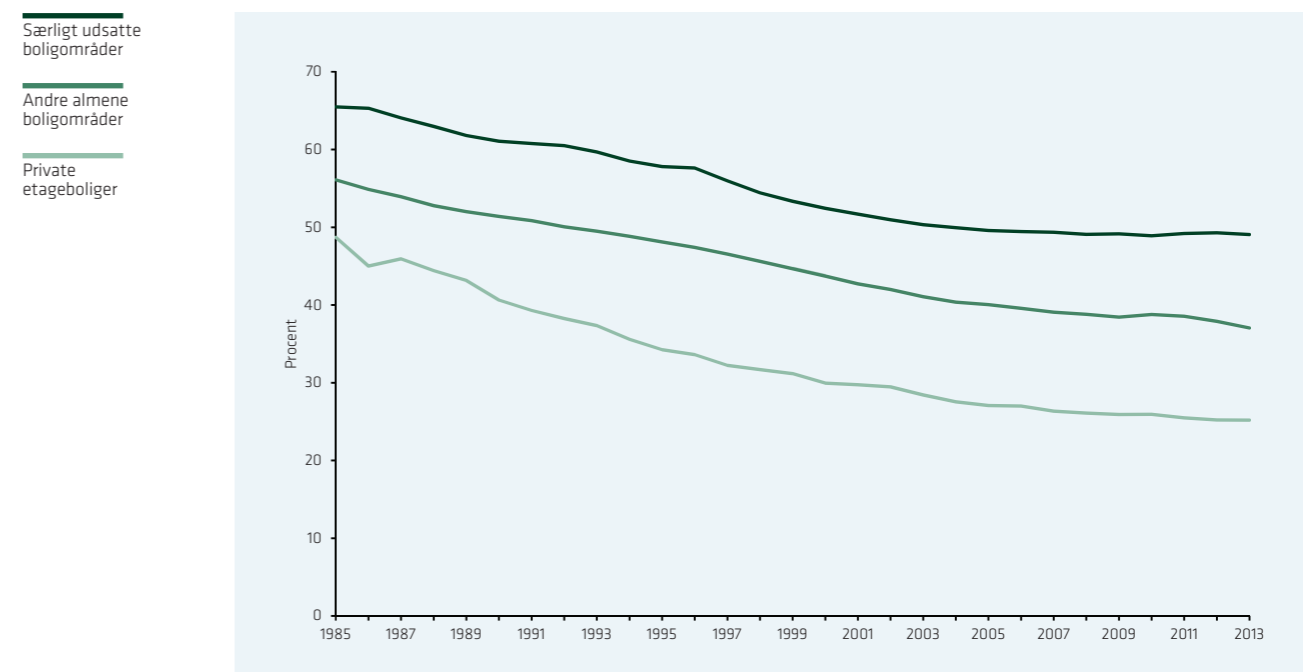
Endnu et kriterie for udpegelsen af de særligt udsatte boligområder i 2014 lyder, at andelen af beboere i alderen 30-59 år, der alene har en grunduddannelse (inklusive uoplyst uddannelse), overstiger 50 pct. af samtlige beboere i samme aldersgruppe. Figur 1.3 viser uddannelsesniveaet for beboere i alderen 30-59 år for de forskellige boligområder. Vi ser, at de særligt udsatte boligområder over de seneste 29 år har haft den største andel af personer med grundskole som højeste fuldførte uddannelse. Derudover viser figuren, at andelen af beboere uden kompetencegivende uddannelse generelt mindskes i hele perioden (1985-2013) i alle boligområder. Andelen af beboere med grundskole som højest fuldførte uddannelse mindskes markant mere i de private etageboliger frem til 2005 sammenlignet med hhv. de særligt udsatte boligområder og andre almene boligområder. Således har 65 pct. af de 30-59-årige beboere i de særligt udsatte boligområder i 1985 ingen kompetencegi-

vende uddannelse, mens andelen i 2013 udgør 49 pct. Derimod mindskes andelen blandt beboerne i de private etageboliger fra 49 pct. til 26 pct. i den samme periode.

Vores kortlægning viser således, at uddannelseskriteriet, som er defineret for de særligt udsatte boligområder, der blev udpeget i 2014, er opfyldt frem til 2005. Herefter og i resten af perioden er det meget tæt på at være opfyldt.

× FIGUR 1.3

ANDEL AF 30-59-ÅRIGE MED GRUNDUDDANNELSE SOM HØJESTE FULDFØRTE UDDANNELSE. I PROCENT.

Anm.: Andelen er beregnet ud fra et gennemsnit i de enkelte boligområder inden for den kommune, som boligområderne ligger i. Herefter er der beregnet et gennemsnit på kommuneniveau og til sidst på tværs af kommuner. Da indvandrers uddannelsesniveau efter 2006 ikke længere registreres, har vi valgt at tage denne gruppe ud før 2007 for at kunne sammenligne udviklingen over tid. I alt 2.301.352 observationer. **Kilde:** Danmarks Statistik og egne beregninger.

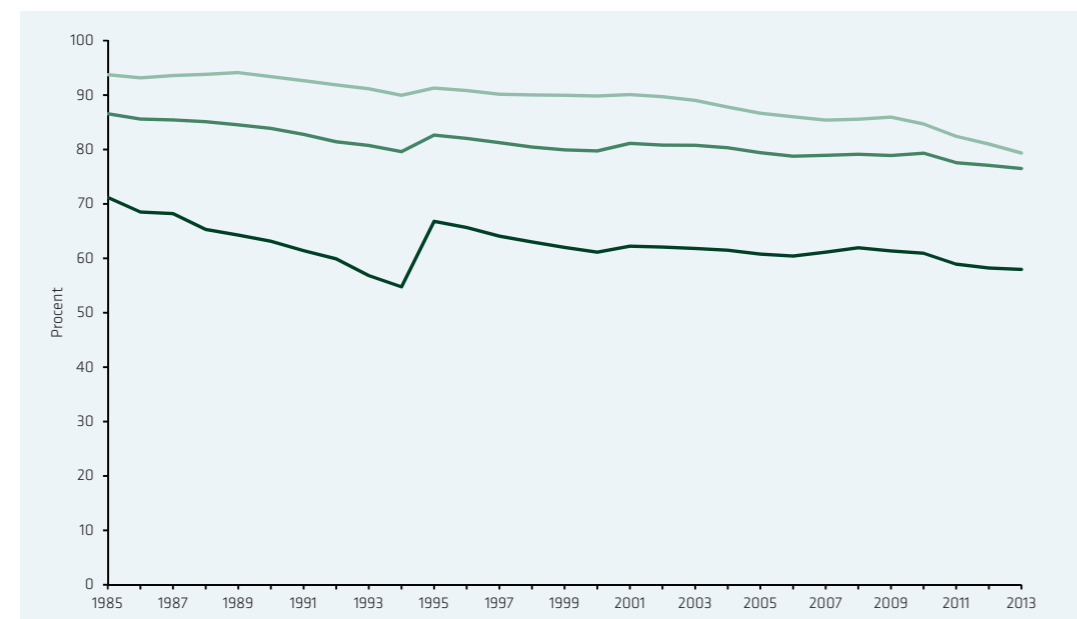
Lav indkomst

Kriterierne for de særligt udsatte boligområder, der blev udpeget i 2014, omhandler også boligområdets indkomstniveau. Således skal den gennemsnitlige bruttoindkomst for skattepligtige i alderen 15-64 år i boligområdet (eksklusive uddannelsessøgende) være mindre end 55 pct. af den gennemsnitlige bruttoindkomst for samme gruppe i regionen. De sidste 29 år har de særligt udsatte boligområder haft det laveste indkomstniveau relativt til regionsgennemsnittet sammenlignet med andre almene boligområder og de private etageboliger (jf. figur 1.4). Udviklingen i figur 1.4 skal ses relativt i forhold til den gennemsnitlige indkomstudvikling i regionen. Det betyder, at boligområdernes gennemsnitlige bruttoindkomst på trods af en positiv udvikling falder, hvis udviklingen i regionen overhaler den i boligområderne. Fra 1994 indgår flere ydelser – blandt andet kontanthjælp – i opgørelsen af den skattepligtige bruttoindkomst, hvilket resulterer i, at især de særligt udsatte boligområder samt de andre almene boligområder, hvor der er relativt mange kontanthjæpsmodtagere, oplever en pludselig stigning i indkomstniveau (se figur 1.4).

× FIGUR 1.4

Særligt udsatte boligområder
Andre almene boligområder
Private etageboliger

GENNEMSNITLIG BRUTTOINDKOMST FOR 15-64-ÅRIGE I FORHOLD TIL REGIONSGENNEMSNITTET. I PROCENT.

Anm.: Andelen er beregnet ud fra et gennemsnit i de enkelte boligområder, inden for den kommune, som boligområderne ligger i. Herefter er der beregnet et gennemsnit på kommuneniveau og til sidst på tværs af kommuner. Fra 1994 indgår flere ydelser – blandt andet kontanthjælp – i opgørelsen af den skattepligtige bruttoindkomst, som resulterer i, at især de særligt udsatte boligområder og de andre almene boligområder, hvor disse grupper primært koncentrerer sig, oplever en pludselig stigning. I alt 4.536.640 observationer. **Kilde:** Danmarks Statistik og egne beregninger.

Figur 1.5 viser den absolutte udvikling i boligområdernes og de tilhørende regioners gennemsnitlige bruttoindkomst. Således skyldes udviklingen præsenteret i figur 1.4, at den gennemsnitlige bruttoindkomst i regionen er steget mere i perioden 1985-2009 end den gennemsnitlige bruttoindkomst i hhv. de særligt udsatte boligområder, de andre almene boligområder og de private etageboliger. Desuden viser figuren, at den gennemsnitlige bruttoindkomst på tværs af boligområderne stagnerer fra 1995 til 2006, mens regionsgennemsnittet stiger konstant frem til 2008.

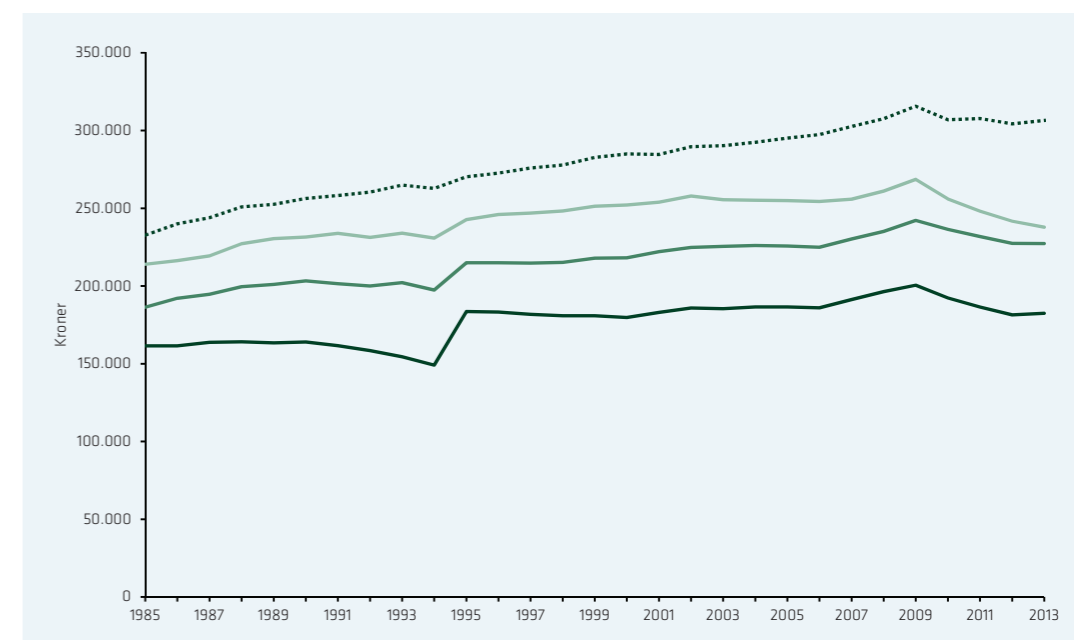
I forbindelse med den finansielle krise oplever de tre forskellige typer af boligområder et kraftigere fald i indkomstniveau end regionsgennemsnittet, og det er især beboere i de private etageboliger, der har den største tilbagegang i gennemsnitlig indkomst i perioden 2009-2013.

Gennem de sidste 29 år har de særligt udsatte boligområder ikke opfyldt det indkomstkriterie, som er defineret i forbindelse med udpegelsen i 2014, idet den gennemsnitlige bruttoindkomst ikke har været mindre end 55 pct. af den gennemsnitlige bruttoindkomst i regionen.

× FIGUR 1.5

Region
Særligt udsatte boligområder
Andre almene boligområder
Private etageboliger

DEN GENNEMSNITLIGE BRUTTOINDKOMST FOR 15-64-ÅRIGE. I 2014-PRISER I DANSKE KRONER.

Anm.: Tallene er beregnet ud fra et gennemsnit i de enkelte boligområder, inden for den kommune, som boligområderne ligger i. Herefter er der beregnet et gennemsnit på kommuneniveau og til sidst på tværs af kommuner. I forhold til regionsgennemsnittet er tallene et gennemsnit af regionerne per år. Fra 1994 indgår flere ydelser – blandt andet kontanthjælp – i opgørelsen af den skattepligtige bruttoindkomst, som resulterer i, at især de særligt udsatte boligområder og de andre almene boligområder, hvor disse grupper primært koncentrerer sig, oplever en pludselig stigning. I alt 5.040.399 observationer. **Kilde:** Danmarks Statistik og egne beregninger.

Større andel af dømte

Endnu et kriterie for udpegningen af de særligt udsatte boligområder i 2014 omhandler andelen af dømte. Således gælder det, at antallet af dømte for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller loven om euforiserende stoffer skal overstige 2,70 pct. af beboerne på 18 år og derover. Figur 1.6 viser udviklingen i andelen af dømte særskilt for de enkelte boligområder, hvor de dømte ikke nødvendigvis har begået lovovertrædelsen i boligområdet, men er bosat i det pågældende boligområde, når de får deres dom. Vi ser en tydelig niveauforskel mellem de særligt udsatte boligområder, andre almene boligområder og private etageboliger. De særligt udsatte boligområder har således den største andel af personer, der er blevet dømt for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller loven om euforiserende stoffer. An-

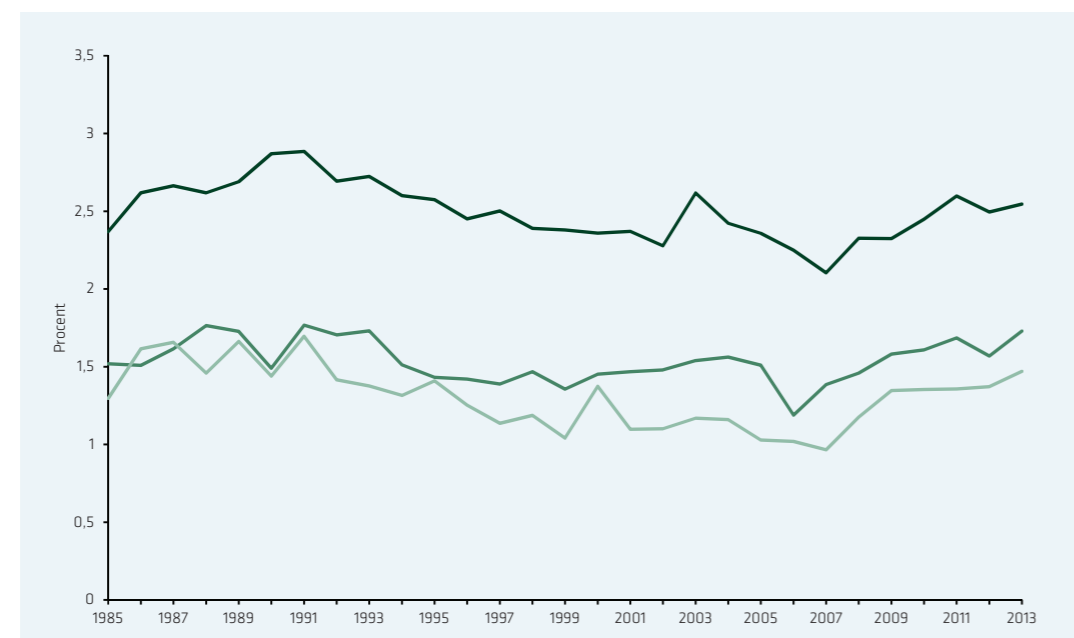
delen i de særligt udsatte boligområder er vokset fra 2,4 til 2,9 pct. i perioden 1985-1991. Siden 1994 har andelen ligget omkring 2,4 pct. Den samme udvikling gør sig gældende for de andre almene boligområder og for de private etageboliger, dog ligger tallene her hhv. 1 og 1,2 procentpoint lavere end i de særligt udsatte boligområder.

Med undtagelse af perioden 1989-1993 har de særligt udsatte boligområder – set over de seneste 29 år – ikke opfyldt kriminalitetskriteriet defineret i 2014, hvor antallet af dømte for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller loven om euforiserende stoffer skal overstige 2,70 pct. af beboerne på 18 år og derover.

✘ FIGUR 1.6

ANDEL AF PERSONER PÅ 18 ÅR ELLER DEROVER DØMT FOR OVERTRÆDELSE AF STRAFFELOVEN, VÅBENLOVEN ELLER LOVEN OM EUFORISERENDE STOFFER. I PROCENT.

Særligt udsatte boligområder
Andre almene boligområder
Private etageboliger

Anm.: Andelen er beregnet ud fra et gennemsnit i de enkelte boligområder, inden for den kommune, som boligområderne ligger i. Herefter er der beregnet et gennemsnit på kommuneniveau og til sidst på tværs af kommuner. De dømte skal ikke nødvendigvis have begået lovovertrædelsen i boligområdet, de skal blot være bosat i pågældende boligområde, når de får deres dom. I alt 5.816.597 observationer. **Kilde:** Danmarks Statistik og egne beregninger.

Mange med anden etnisk baggrund end dansk

Det sidste kriterie for udpegningen af de særligt udsatte boligområder i 2014 omhandler indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande. Det er således et kriterie, at andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande skal overstige 50 pct. Andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande vokser på tværs af boligområderne i perioden 1985-2013 (se figur 1.7). De særligt udsatte boligområder har allerede i 1985 en hhv. 5 og 7 procentpoint større andel af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande end andre almene boligområder og private etageboliger. Herefter vokser andelen drastisk frem til 2002, hvor beboere med anden etnisk baggrund udgør 45 pct. af beboerne i de særligt udsatte boligområder. Efter 2002

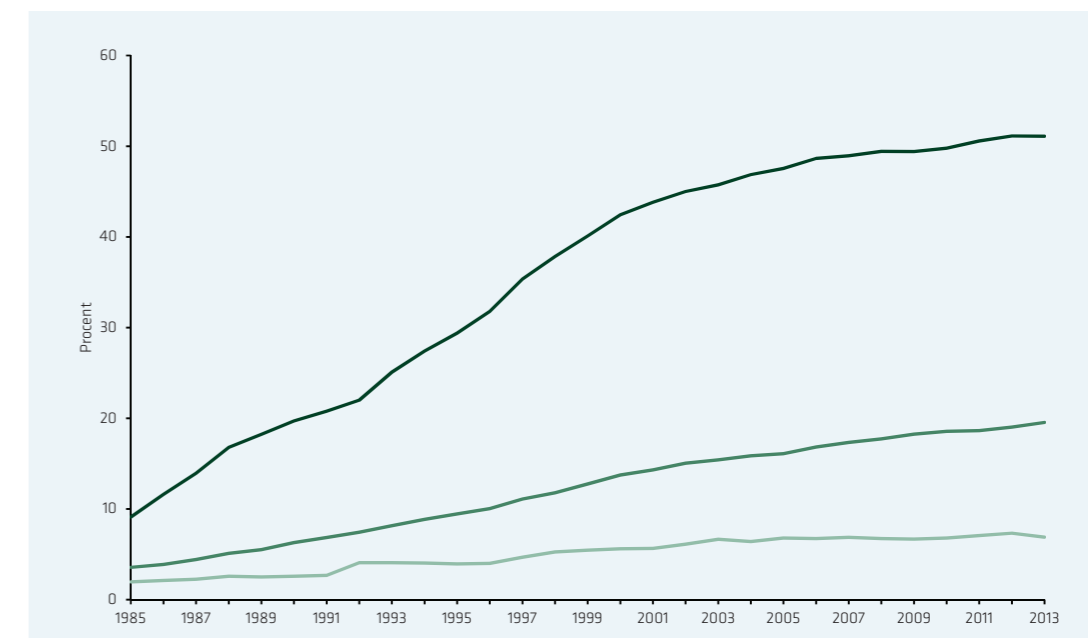
er væksten mindre kraftig, hvilket formodentlig skyldes stramningen af udlændingeloven i 2002. De andre almene boligområder og private etageboliger oplever også en markant forøgelse i andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande i perioden 1985-2013. Udviklingen i antallet af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande er i denne periode nidoblet i de særligt udsatte boligområder, mens antallet er hhv. seks- og firedoblet i de andre almene boliger og de private etageboliger.

Udviklingen i andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande har resulteret i, at de særligt udsatte boligområder siden 2010 har opfyldt etnicitetskriteriet defineret i 2014, hvor andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande skal være 50 pct. eller derover.

✘ FIGUR 1.7

ANDEL AF INDVANDRERE OG EFTERKOMMERE FRA IKKE-VESTLIGE LANDE. I PROCENT.

Særligt udsatte boligområder
Andre almene boligområder
Private etageboliger

Anm.: Andelen er beregnet ud fra et gennemsnit i de enkelte boligområder, inden for den kommune, som boligområderne ligger i. Herefter er der beregnet et gennemsnit på kommuneniveau og til sidst på tværs af kommuner. I alt 7.105.558 observationer. **Kilde:** Danmarks Statistik og egne beregninger.

De fem kriterier for særligt udsatte boligområder opfyldes forskelligt over de sidste 29 år

Vores kortlægning viser – uden at tage højde for demografiske karakteristika – at de særligt udsatte boligområder gennem de sidste 29 år har haft en beboersammensætning med landets største andel af personer uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet, den største andel af domme og det laveste indkomst- og uddannelsesniveau. Samtidig har de særligt udsatte boligområder oplevet en kraftig vækst i andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande.

Opgørelsen af udviklingen, med udgangspunkt i de fem kriterier, beregnes som sagt ud fra gennemsnittet af de enkelte boligområder inden for den pågældende kommune i et givet år, hvorefter der beregnes et gennemsnit på tværs af kommunerne. Det medfører, at det er vanskeligt at se, hvorvidt udviklingen drives af nogle få boligområder, eller om der er tale om en generel tendens i alle boligområder. Belysningen af antallet af de særligt udsatte boligområder, der opfylder de enkelte kriterier over tid, giver et overblik over, i hvilken udstrækning kriterierne generelt opfyldes.

Figur 1.8 viser, at der forskel på, hvorvidt de enkelte særligt udsatte boligområder opfylder de fem 2014-kriterier, præsenteret i faktaboks 1.1. Kriteriet, der omhandler tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelse, opfyldes af de fleste særligt udsatte boligområder over tid, dog ikke i perioden 2008-2009. Kriteriet, der vedrører andelen af beboere uden yderligere uddannelse end grundskoleniveau, bliver mindre og mindre relevant over årene, men næsten halvdelen af de særligt udsatte boligområder opfylder fortsat kriteriet i 2013. Samtidig synes kriteriet vedr. den gennemsnitlige bruttoindkomst i forhold til regionens gennemsnit ikke at blive opfyldt over tid. Figur 1.8. viser desuden, at om-

kring en tredjedel af de særligt udsatte boligområder opfylder kriteriet for domme i hele perioden. Kriteriet for anden etnicitet end vestlig bliver opfyldt af flere og flere særligt udsatte boligområder over årene, og i 2013 opfylder næsten to tredjedele af disse boligområder kriteriet.

En høj koncentration af personer uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet samt et generelt lavt uddannelsesniveau kendetegner altså de fleste af de særligt udsatte boligområder udpeget i 2014. Nogle få specifikke boligområder har været karakteriseret ved en høj koncentration af domte. Derudover er der flere og flere personer fra ikke-vestlige lande, der har bosat sig i de særligt udsatte boligområder over de sidste 29 år.

× FIGUR 1.8

Tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet
 Grunduddannelse som højeste fuldførte uddannelse
 Dømte for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller loven om euforiserende stoffer
 Indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande
 Gennemsnitlige bruttoindkomst

ANTAL AF SÆRLIGT UDSATTE BOLIGOMRÅDER, UDPEGET I 2014, DER OPFYLDER DE ENKELTE KRITERIER HVERT ÅR.

Anm.: I alt 31 boligområder. Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

02

Til- og fraflytningsmønstre i de særligt udsatte boligområder

Ser vi et selektivt flyttemønster i de særligt udsatte boligområder?

Kapitel 1 kortlagde, at de særligt udsatte boligområder, udpeget i 2014, gennem de sidste 29 år har været karakteriseret ved husstande med få arbejdsmarkeds-, indkomst- samt uddannelsesmæssige ressourcer. I dette kapitel ser vi på flyttemønstrene i de særligt udsatte boligområder. Forskning viser, at individers flyttemønstre kan være med til enten at opretholde eller ændre boligområdets eksisterende strukturer (Bergström & Ham, 2010), og undersøgelser fra Sverige dokumenterer, hvordan flyttemønstre bidrager til, at beboere i udsatte boligområder bliver ved med at være udsatte, idet tilflyttere typisk har en lavere indkomst og er tilknyttet arbejdsmarkedet i mindre grad end fraflyttere (Bråmås & Andersson, 2004, Bergström & Ham, 2010, Christensen et al., 2015)

I dette kapitel undersøger vi således, hvorvidt koncentrationen af husstande med få ressourcer i de særligt udsatte boligområder, udpeget i 2014, skyldes et selektivt flyttemønster, hvor de ressourcestærke beboere flytter ud, mens de ressource svage flytter ind eller bliver boende. Igen tager vi udgangspunkt i de fem kriterier defineret for særligt udsatte boligområder i 2014 (jf. faktaboks 1.1).

Målinger af flyttemønstre

Vi kortlægger flyttebevægelserne i Danmarks særligt udsatte boligområder ved at koble registeroplysninger om boligområdernes adresser med beboernes flyttemønstre for perioden 1986-2013, som beskrevet i faktaboks 2.1. Med afsæt i 2014-kriterierne sammenligner vi udviklingen blandt hhv. tilflyttere og fraflyttere samt fastboende personer, som ikke flytter til eller fra de særligt udsatte boligområder, med udviklingen i flyttemønstrene blandt beboerne i andre almene boligområder og beboerne i private etageboliger.

FAKTABOKS 2.1

Dataforklaring i forhold til at se på flyttemønstre i boligområder

1. Vi kobler registeroplysninger om boligområdernes adresse med beboernes flyttemønstre for perioden 1986-2013.
2. Vi identificerer bevægelser til og fra boligområderne på baggrund af registreringer af befolkningens flytninger. Vi definerer tilflytning til et boligområde som personens sidste flytning i et givet år, mens vi definerer en fraflytning fra et boligområde som den første flytning fra boligområdet i et givet år.
3. En indvandring til et boligområde fra udlandet samt en udvandring fra et boligområde til udlandet tæller som hhv. en tilflytning og fraflytning.
4. En flytning inden for det samme boligområde defineres som en intern flytning, og en sådan flytning tæller derfor ikke som hverken en tilflytning eller fraflytning i kortlægningen.

Hovedkonklusion

Flyttemønstret i de særligt udsatte boligområder er selektivt

Kortlægningen af de særligt udsatte boligområder over 29 år viser, at der eksisterer et selektivt flyttemønster i disse boligområder, hvor tilflyttere, fraflyttere og fastboende har forskellige socioøkonomiske karakteristika. Personer, der flytter til de særligt udsatte boligområder, har således en ringere tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet, et lavere uddannelses- og indkomstniveau, får flere

domme og kommer i højere grad fra ikke-vestlige lande end personer, der flytter fra de særligt udsatte boligområder. Tilflytterne i de særligt udsatte boligområder har i mange år også haft ringere tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet, lavere indkomst og flere domme end de fastboende i disse boligområder.

Flyttemønstre og demografiske karakteristika

Flyttemønstre hænger ofte sammen med socioøkonomiske karakteristika (Duijn & Rouwendal, 2012, Brueckner et al., 1999) og demografiske karakteristika som køn, alder, etnicitet og familiesammensætning (Lundholm et al., 2004, Fischer & Malmberg, 2001). Undersøgelser blandt de nordiske lande viser blandt andet, at unge i alderen 18-25 år flytter oftere end ældre, det samme gælder for husstande uden børn sammenlignet med børnefamilier, mens mænd har en lavere sandsynlighed for at flytte end kvinder. Fischer og Malmberg, 2001 viser i en nordisk kontekst yderligere, at immigranter i højere grad flytter end svenskere. Vi beskriver i det følgende kort de særligt udsatte boligområder ud fra den sidstnævnte type karakteristika – de demografiske forhold.

I perioden 1986-2013 er gennemsnitsalderen blandt tilflyttere og fraflyttere i de særligt udsatte boligområder 25 år, mens beboere, som ikke flytter, i gennemsnit er otte år ældre. Tilflyttere og fraflyttere i hhv. de andre almene boligområder og de private etageboliger er i gennemsnit 27 år, hvor de fastboende i disse boligområder i gennemsnit er 40 år.

Tilflyttere og fraflyttere i de særligt udsatte boligområder og andre almene boligområder er i perioden 1986-2013 i høj grad husstande med børn, mens over halvdel af tilflytterne i private etageboliger er husstande uden børn. Blandt de fastboende i de særligt udsatte boligområder i årene 1986-2013 er der en mindre andel af

husstande uden børn sammenlignet med de fastboende i andre almene boligområder og private etageboliger. Mænd og kvinder er ligeligt fordelt blandt tilflyttere og fraflyttere på tværs af boligområderne. Det gør sig også gældende for fastboende i de særligt udsatte boligområder samt for beboere i de private etageboliger. Til gengæld udgør kvinder en større andel end mænd i de andre almene boligområder.

Nettoflytninger

I kapitel 1 beskrev vi beboersammensættningens historiske udvikling ved at føre adresserne for de i 2014 udpegede særligt udsatte boligområder tilbage i tid og sammenligne udviklingen i forhold til de fem kriterier med udviklingen i andre almene boligområder (med samme antal beboere som de særligt udsatte boligområder) samt med private etageboliger. Det betyder, at antallet af adresser er næsten konstant i den tidsperiode, vi undersøger, og at antallet af nettotilflytninger i områderne hhv. falder og stiger mest i forbindelse med, at familiestørrelserne ændrer sig, og ikke fordi antallet af husstande ændrer sig.

Figur 2.1 viser antallet af nettotilflyttere i de enkelte boligområder i perioden 1986-2013. Nettotilflytning beregnes ved at trække antallet af fraflyttere fra antallet af tilflyttere. Et positivt tal indikerer, at der er flere personer, som flytter til et boligområde, end personer, som flytter fra det. Figuren viser, at frem til 2000 flytter lidt flere personer til end fra de særligt udsatte boligområder, som er udpeget i 2014, hvorefter antallet af fraflyttere stiger svagt. Der sker en lignende udvikling i de andre almene boligområder og de private etageboliger frem til 2002. Fra 2006

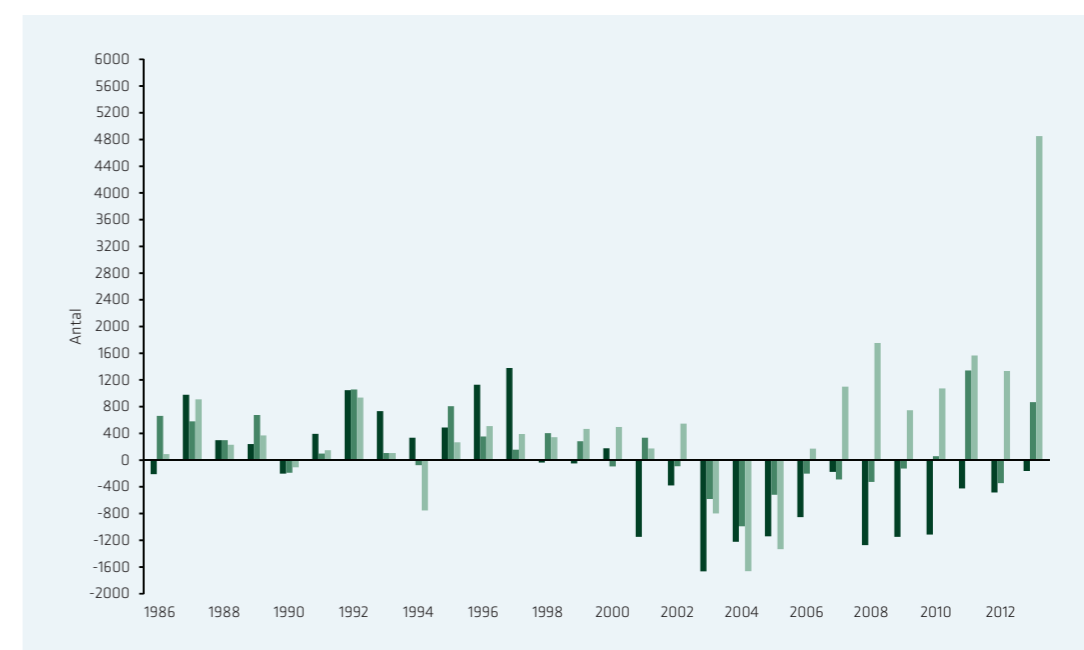
og frem oplever de private etageboliger en lille nettotilflytning, hvor de andre boligområder hovedsageligt mærker en lille nettofraflytning. Generelt er forskellen på antallet af tilflyttere og fraflyttere lille gennem hele perioden.

De relativt små forskelle i nettotilflytninger understøttes af figur 2.2, der viser udviklingen i andelen af tilflyttere og fraflyttere i de enkelte boligområder. Andelen af tilflyttere og fraflyttere i de særligt udsatte boligområder er mindsket over de sidste 28 år (se figur 2.2). Således flyttede hver femte ud i 1986 og hver ottende i 2013. Samtidig følger indflytningsandelen udflytningsandelen. I de private etageboliger er andelen af tilflyttere og fraflyttere vokset fra 18 til 25-29 pct., mens de andre almene boligområder har en næsten konstant tilflytning og fraflytning på 11-14 pct. Samtidig er der tale om en stor intern flytning inden for de forskellige boligområder, specielt i de særligt udsatte boligområder og de andre almene boligområder. Hertil er det kun omkring 10 pct., der flytter internt i private etageboliger. Disse interne flytninger tæller dog ikke som flytninger i vores undersøgelse (se appendiks 2.1).

× FIGUR 2.1

ANTAL AF NETTOTILFLYTTERE.

Anm.: I alt 6.900.315 observationer. Nettotilflytning beregnes ved at trække antallet af fraflyttere fra antallet af tilflyttere. **Kilde:** Danmarks Statistik og egne beregninger.

× FIGUR 2.2

ANDEL AF TILFLYTTERE OG FRAFLYTTERE. I PROCENT.

Anm.: Grafen indeholder ikke flytninger inden for de samme boligområder. For at få viden om interne flytningers definition og omfang se appendiks 2.1. Hvis en person er både tilflytter og fraflytter i det samme år, tæller personen som både tilflytter og fraflytter. I alt 4.247.570 observationer. **Kilde:** Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tilflyttere og fastboende i de særligt udsatte boligområder har den ringeste tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet

Vi undersøger, om der er forskel på tilflyttere, fraflyttere og fastboende ved at tage udgangspunkt i 2014-kriteriet for tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet (jf. faktaboks 1.1.). Vores undersøgelse viser, at personer i den erhvervsdygtige alder, der flytter til de særligt udsatte boligområder, generelt har ringere tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet end fraflyttere (se figur 2.3). Det samme gør sig gældende for de andre almene boligområder. I de private etageboliger er andelen af perso-

ner uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet ofte lige stor blandt hhv. tilflyttere og fraflyttere.

Yderligere viser figur 2.3, at tilflyttere i de særligt udsatte boligområder frem til 2000 har den største andel af personer uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet, hvorefter andelen er størst blandt beboere, der ikke flytter. Ændringen kan blandt andet skyldes flere politiske tiltag fra slut 90'erne, såsom fleksibel og kombineret udlejning samt kommunal anvisningsret, hvor man prøvede at regulere beboersammensætningen i boligområderne (se Ellerbæk & Høst, 2012).

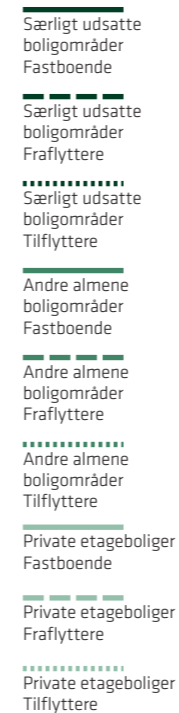
Over de sidste 28 år, med undtagelse af 2004, har tilflyttere i de særligt udsatte boligområder haft en svagere tilknytning til arbejdsmarkedet end fraflyttere. Det selektive flyttemønster er blevet mindre markant over årene, hvilket betyder, at tilflyttere og fraflyttere ikke er så forskellige, som de var tidligere. Dette mønster

ses også i de andre almene boligområder og private etageboliger.

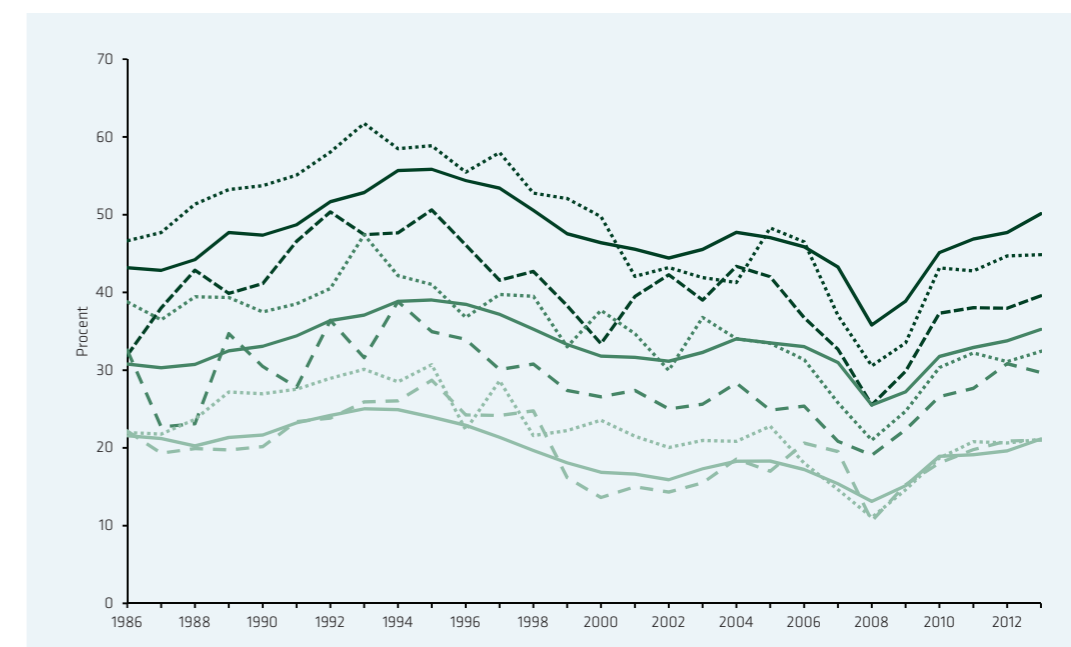
Omfanget af tilflyttere og fraflyttere i de særligt udsatte boligområder er nogenlunde lige stort frem til 2000 (se figur 2.2). Samtidig ser vi, at tilflyttere har en ringere tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet end fraflyttere (se figur 2.3). Det tyder på, at det selektive flyttemønster kan være med til at øge andelen af personer uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet i de særligt udsatte boligområder. Efter 2001 står de fastboende for den største andel med ringe tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet, mens andelen af tilflyttere med ringe tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet stadig er større end andelen af fraflyttere (2004 undtaget). Således ser det ud til, at flyttemønstret kan bidrage til at opretholde det lave arbejdsmarkedstilknytningsniveau i de særligt udsatte boligområder.

FIGUR 2.3

ANDEL AF PERSONER I ALDEREN 18-64 ÅR UDEN TILKNYTNING TIL ARBEJDSMARKEDET ELLER UDDANNELSESSYSTEMET BLANDT TILFLYTTERE OG FRAFLYTTERE SAMT FASTBOENDE. I PROCENT.

Anm.: Andelen er beregnet ud fra et gennemsnit i de enkelte boligområder, inden for den kommune, som boligområderne ligger i. Herefter er der beregnet et gennemsnit på kommuneniveau og til sidst på tværs af kommuner. I alt 4.411.396 observationer. **Kilde:** Danmarks Statistik og egne beregninger.

Fastboende i de særligt udsatte boligområder har det laveste uddannelsesniveau

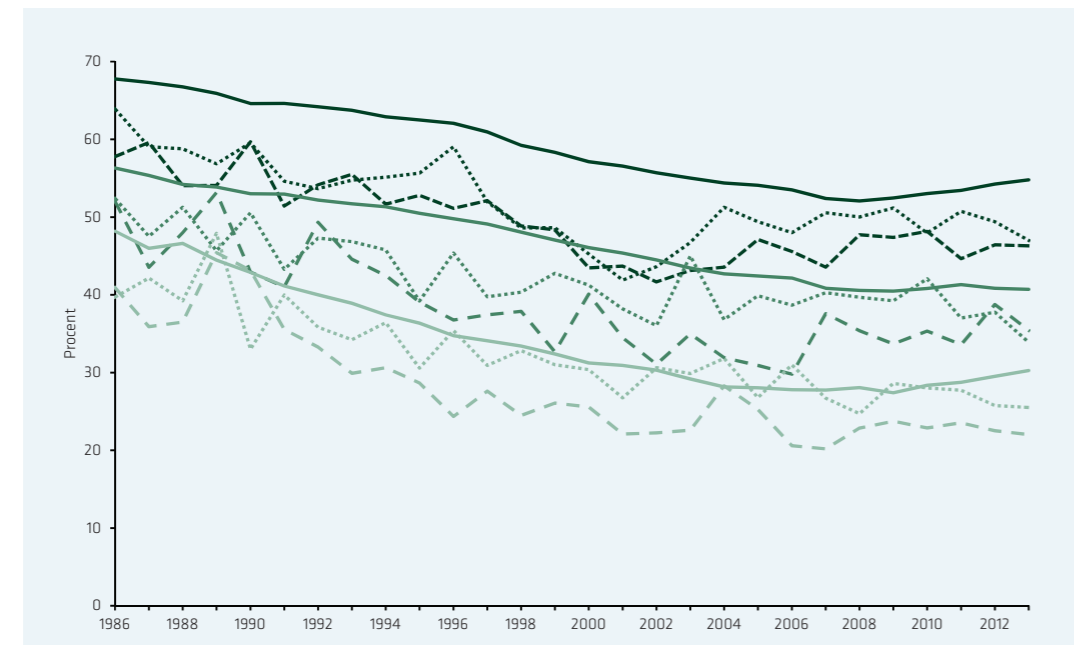
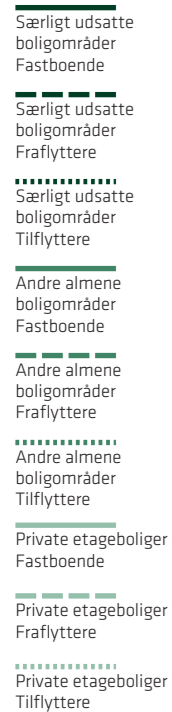
Med udgangspunkt i 2014-kriteriet, der omhandler beboernes uddannelsesniveau (jf. faktaboks 1.1.), viser vi, at fastboende er forskellige sammenlignet med tilflyttere og fraflyttere. Andelen af personer uden uddannelse i alderen 30-59 år er på tværs af boligområderne lidt større blandt tilflyttere end blandt fraflyttere (se figur 2.4). Niveauforskellen er tydeligst blandt beboere i private etageboliger. Samtidig er andelen af personer uden uddannelse størst blandt

fastboende – både i de særligt udsatte boligområder, udpeget i 2014, og i de andre almene boligområder og private etageboliger.

Generelt mindskes andelen uden uddannelse blandt alle beboergrupper i perioden 1986-2013, ligesom det er tilfældet i resten af befolkningen (Danmarks Statistisk, 2016). Da fastboende i de særligt udsatte boligområder har den største andel af personer uden uddannelse, mens tilflyttere har et lavere uddannelsesniveau end fraflyttere, kan det selektive flyttemønster være med til at opretholde det eksisterende uddannelsesniveau i de særligt udsatte boligområder.

× FIGUR 2.4

ANDEL AF PERSONER I ALDEREN 30-59 ÅR MED GRUNDSKOLE SOM HØJESTE FULDFØRTE UDDANNELSE BLANDT TILFLYTTERE OG FRAFLYTTERE SAMT FASTBOENDE. I PROCENT.

Anm: Andelen er beregnet ud fra et gennemsnit i de enkelte boligområder, inden for den kommune, som boligområderne ligger i. Herefter er der beregnet et gennemsnit på kommuneniveau og til sidst på tværs af kommuner. I alt 2.237.960 observationer.
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tilflyttere har den laveste indkomst

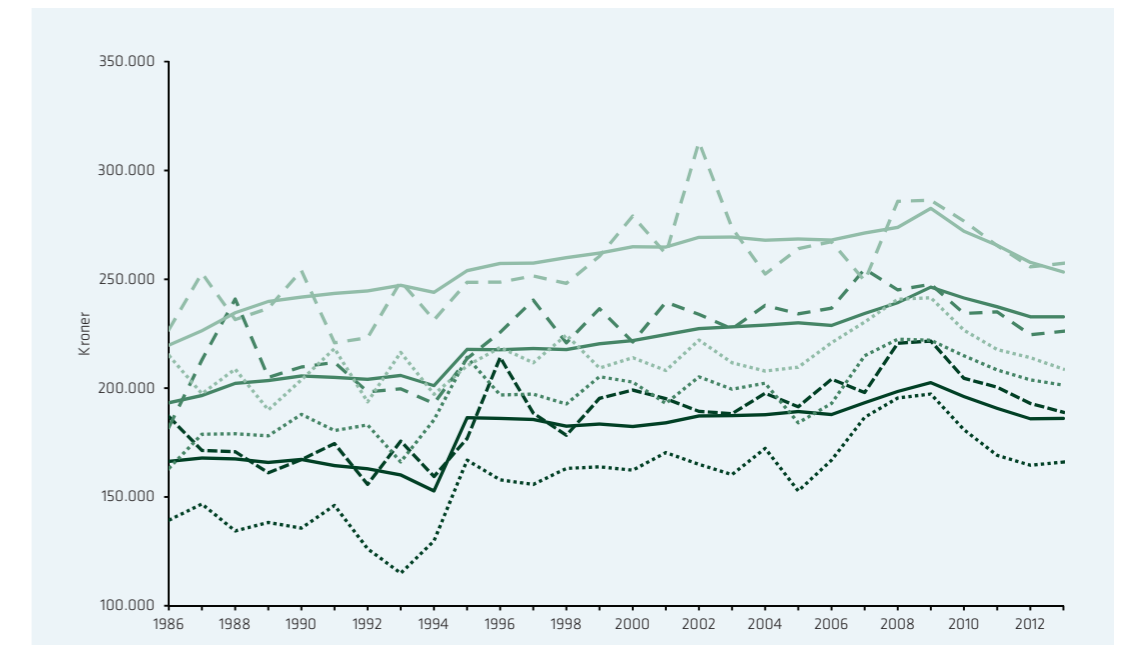
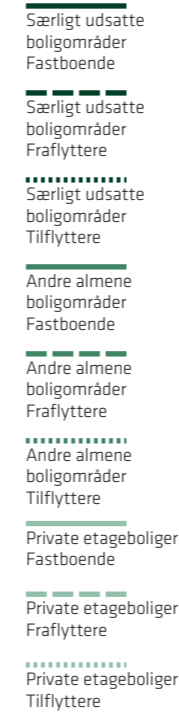
Vi undersøger nu, hvordan udviklingen ser ud i forhold til indkomstkriteriet (jf. faktaboks 1.1.) for hhv. tilflyttere, fraflyttere og fastboende i de særligt udsatte boligområder, udpeget i 2014. Figur 2.5 viser, at tilflyttere i alderen 15-64 år uanset boligområde har den laveste gennemsnitlige bruttoindkomst, mens fraflyttere har den højeste i hele undersøgelsesperioden. Tilsvarende viser figuren, at den gennemsnitlige bruttoindkomst blandt de fastboende i hhv. de særligt ud-

satte boligområder og de andre almene boligområder ligger på et niveau mellem tilflytternes og fraflytternes, mens indkomstniveauet blandt fastboende i de private etageboliger er på niveau med fraflytternes i denne type boligområde.

Forskellen i indkomstniveau blandt tilflyttere i de særligt udsatte boligområder og personer, som forbliver boende i disse boligområder, udvikler sig ens, mens fraflytternes indkomstniveau i gennemsnit ligger højere end tilflytternes. Flyttemønstret kan således medvirke til at reducere indkomstniveauet i de særligt udsatte boligområder.

× FIGUR 2.5

DEN GENNEMSNITLIGE BRUTTOINDKOMST BLANDT TILFLYTTERE OG FRAFLYTTERE SAMT FASTBOENDE I ALDEREN 15-64 ÅR. I 2014-PRISER I DANSKE KRONER.

Anm: Tallene er beregnet ud fra et gennemsnit i de enkelte boligområder, inden for den kommune, som boligområderne ligger i. Herefter er der beregnet et gennemsnit på kommuneniveau og til sidst på tværs af kommuner. I alt 4.904.191 observationer.
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tilflyttere i de særligt udsatte boligområder har flest domme

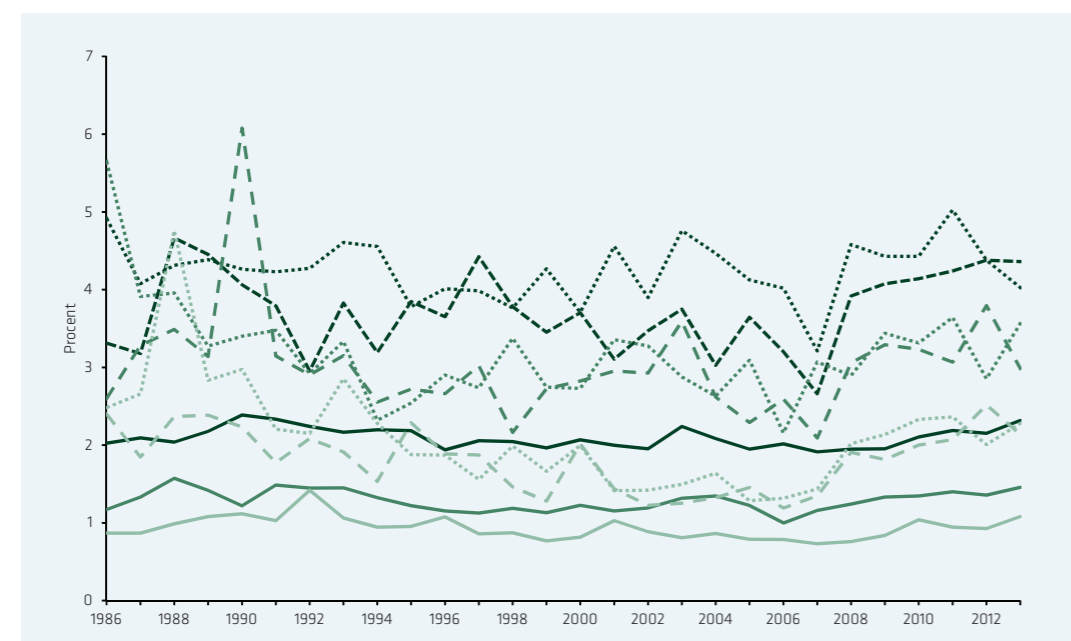
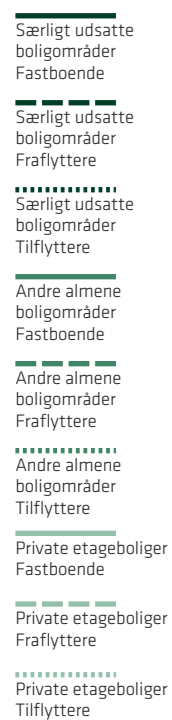
Med udgangspunkt i 2014-kriteriet, hvor de særligt udsatte boligområder, udpeget i 2014, bliver vurderet på antallet af domme blandt beboerne (se faktaboks 1.1.), undersøger vi dette i forhold til tilflyttere, fraflyttere og fastboende. Figur 2.6 viser, at andelen af personer over 18 år, der er blevet dømt for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller loven om euforiserende stoffer, generelt er større blandt tilflyttere og fraflyttere i de særligt udsatte boligområder sammenlignet med de andre boligområder. Andelen af dømte blandt de fastboende i de særligt udsatte boligområder er mindre end blandt tilflytterne og fraflytterne, men større end i andre boligområder. Ligeledes viser figuren, at andelen af dømte blandt tilflyttere i de særligt udsatte boligområder er større end blandt fraflyttere,

mens tilflytternes og fraflytternes andel er nogenlunde lige stor i de andre almene boligområder og blandt beboere i private etageboliger.

Personer, der er blevet dømt for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller loven om euforiserende stoffer, har over de sidste 28 år generelt haft en høj flyttefrekvens – specielt i de særligt udsatte boligområder.

✘ FIGUR 2.6

ANDEL AF DØMTE OVER 18 ÅR BLANDT TILFLYTTERE OG FRAFLYTTERE SAMT FASTBOENDE. I PROCENT.

Anm: Andelen er beregnet ud fra et gennemsnit i de enkelte boligområder, inden for den kommune, som boligområderne ligger i. Herefter er der beregnet et gennemsnit på kommuneniveau og til sidst på tværs af kommuner. I alt 5.646.758 observationer. **Kilde:** Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tilflyttere i de særligt udsatte boligområder har i høj grad et andet etnisk tilhørsforhold end dansk

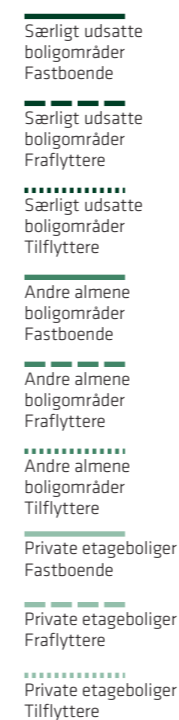
Et kriterie for de særligt udsatte boligområder, der blev udpeget i 2014, omhandler andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande (jf. faktaboks 1.1.), og vi kigger derfor nærmere på etnicitet og flyttemønstre. Tilflytterne i de særligt udsatte boligområder er i højere grad indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande end fraflytterne (se figur 2.7). Forskellen mellem tilflyttere og fraflyttere er især markant i perioden 1986-2002. Det kan skyldes, at indvandrere fra ikke-vestlige lande før og efter 90'erne hovedsageligt har bosat sig i almene boliger (Andersen, 2006). Efter 2002 stagnerer andelen. Stagneringen kan blandt andet hænge sammen med stramningen af udlændingeloven i 2002. Den samme tendens gør sig gældende i både de andre almene boligområder og de private etageboliger, men forskellen

mellem tilflyttere og fraflyttere er begge steder markant lavere. Ligeledes viser figuren, at fastboende i hhv. de andre almene boligområder og de private etageboliger over de sidste 28 år har haft den mindste andel af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande. Andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande blandt fastboende i de særligt udsatte boligområder har frem til 2001 ligget på et niveau mellem tilflytternes og fraflytternes, for derefter at ligge højest.

Der er forskel på familiesammensætningen blandt vesterlændinge og beboere med ikke-vestlig baggrund. Andelen af børnefamilier vokser blandt beboere med ikke-vestlig baggrund i perioden 1986-2000, mens det modsatte gør sig gældende for gruppen af vesterlændinge. Samtidig udgør børnefamilier med mere end to børn en større gruppe blandt beboerne med ikke-vestlig baggrund sammenlignet med vesterlændingene. Dermed er både det selektive flyttemønster og de forskellige familiekonstellationer i de særligt udsatte boligområder med til at påvirke boligområdernes etniske sammensætning.

✘ FIGUR 2.7

ANDEL AF INDVANDRERE OG EFTERKOMMERE FRA IKKE-VESTLIGE LANDE BLANDT TILFLYTTERE OG FRAFLYTTERE SAMT FASTBOENDE. I PROCENT.

Anm: Andelen er beregnet ud fra et gennemsnit i de enkelte boligområder, inden for den kommune, som boligområderne ligger i. Herefter er der beregnet et gennemsnit på kommuneniveau og til sidst på tværs af kommuner. I alt 6.900.315 observationer. **Kilde:** Danmarks Statistik og egne beregninger.

03

Sammenhængen mellem flytninger og ressourceniveauet i de særligt udsatte boligområder

Reducerer tilflytternes og fraflytternes ressourceniveau det generelle ressourceniveau i de særligt udsatte boligområder?

I kapitel 1 og 2 viser vi, at de særligt udsatte boligområder, udpeget i 2014, er karakteriseret ved at have en stor andel af ressourcetsvage beboere og har haft det igennem de sidste 29 år. De ressourcetsvage husstande er karakteriseret ved personer med en ringe tilknytning til arbejdsmarkedet, en lav indkomst, kort eller ingen uddannelse og eventuelle domme for kriminalitet. Samtidig eksisterer der et selektivt flyttemønster, hvor de mere ressourcetsvage beboere flytter ud og de mindre ressourcetsvage flytter ind, og hvor de fastboende oftest har et ressourceniveau, der ligger mellem det hos hhv. tilflyttere og fraflyttere.

Vi ser således et meget selektivt flyttemønster, og i dette kapitel vil vi forsøge at give nogle eksempler på, i hvilken grad tilflyttere og fraflyttere bidrager til udsathed i de særligt udsatte boligområder, udpeget i 2014.

Omfanget af tilflytninger og fraflytninger indikerer, i hvor høj grad flytningerne kan påvirke boligområdets beboersammensætning og dermed dets karakteristika. Den tid, beboerne bor i området, og udviklingen i beboernes karakteristika giver til sammen oplysninger om, hvilke dynamikker (ud over tilflytning og fraflytning) der spiller en rolle i forhold til boligområdernes vedvarende udsathed.

I Storbritannien har man blandt andet lavet beregninger, som viser, at selektive flyttemønstre påvirker uddannelsesniveauet i udsatte boligområder, men at det til gengæld handler om et lille antal tilflyttere og fraflyttere (Bailey & Livingstone 2007). I dette kapitel ser vi nærmere på, hvor meget tilflyttere og fraflyttere bidrager til den fortsatte udsathed i de særligt udsatte boligområder. Sådanne beregninger er specielt relevante, hvis regeringen ønsker at hæve ressourceniveauet i de særligt udsatte boligområder gennem sociale indsatser.

Hovedkonklusion

Flyttemønstre har på nogle punkter øget udsathed i de særligt udsatte boligområder

Det selektive flyttemønster i de særligt udsatte boligområder medvirker til, at andelen af beboere uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet øges i perioder. Andelen af beboere, der ikke har en uddannelse, samt beboere, som har modtaget en dom, opretholdes af det selektive flyttemønster. Ligesom flyttemønsteret medvirker til, at andelen af beboere med anden etnisk baggrund end

dansk stagnerer i slutningen af 00'ne. Det er dog kun et lille antal tilflyttere og fraflyttere, der hvert år er med til at påvirke ressourceniveauet i de særligt udsatte boligområder, og det selektive flyttemønster har således ikke stor betydning for boligområdernes ressourceniveau fra år til år i den kortlagte periode.

Beboere bliver længere tid i de særligt udsatte boligområder

I kapitel 2 viser vi, at tilflyttere, fraflyttere og fastboende er forskellige i hhv. de særligt udsatte boligområder, andre almene boligområder og private etageboliger igennem perioden 1986-2013. Vi viser også, at andelen af personer, der flytter hhv. til og fra de særligt udsatte boligområder i løbet af et givet år, i perioden 1986 til 2013, er blevet mindre. Således flyttede hver femte ud i 1986, mens det gjaldt hver ottende i 2013. Det modsatte gør sig gældende for beboere i

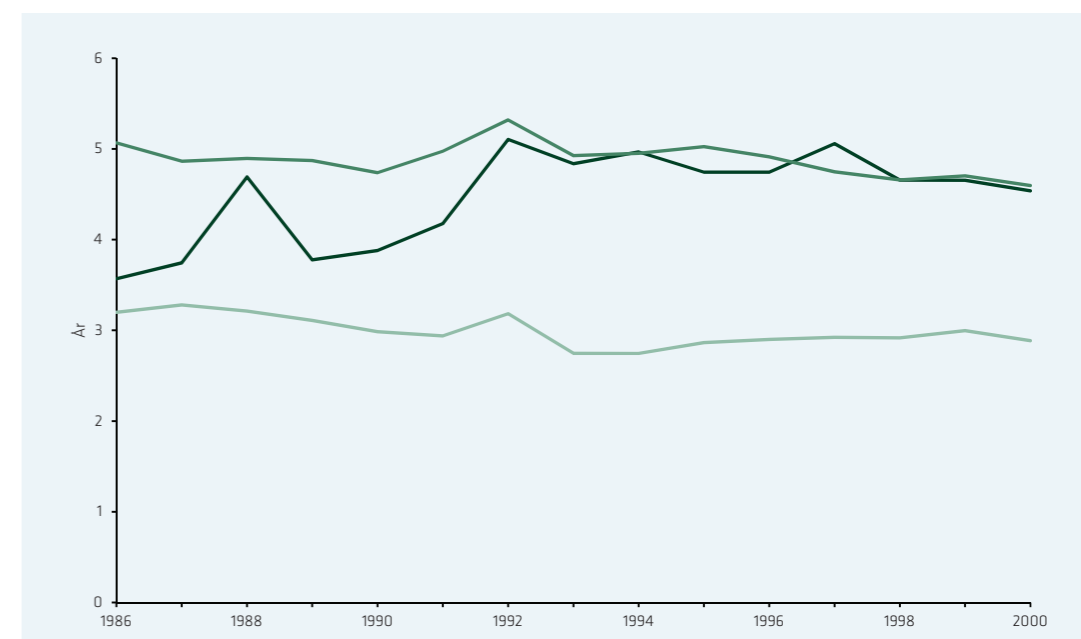
de private etageboliger, mens tallet for tilflyttere og fraflyttere i de andre almene boligområder ligger på 11-14 pct. i hele perioden (se figur 2.2).

Figur 3.1 viser samtidig, at det gennemsnitlige antal år, en beboer i alderen 18-64 år bor i de særligt udsatte boligområder, er steget fra lidt over tre år til næsten fem år i perioden 1986-2000, mens det er faldet for de to andre typer boligområder. I 1986 bor hver sjette beboer over syv år i de særligt udsatte boligområder, mens det i 2000 er hver fjerde. Det betyder, at der er mindre udskiftning blandt beboerne i de særligt udsatte boligområder i 2012, end der var tidligere.

FIGUR 3.1

Særligt udsatte boligområder
Andre almene boligområder
Private etageboliger

DET GENNEMSNITLIGE ANTAL ÅR, SOM BEBOERE I ALDEREN 18-64 ÅR BOR I DE ENKELTE BOLIGOMRÅDER.

Anm: Individuer fulgt i en 13-årig periode, fra det tidspunkt, hvor de flytter til boligområderne i perioden 1986-2000. Da vores datagrundlag stopper i 2013, er 2000-kohorten den sidste, vi kan følge. I alt 3.309.450 observationer. **Kilde:** Danmarks Statistik og egne beregninger.

Det selektive flyttemønster har betydning for andelen af beboere uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet

I kapitel 2 viser vi, på baggrund af arbejdsmarkedskriteriet for de særligt udsatte boligområder, udpeget i 2014, at det selektive flyttemønster i de særligt udsatte boligområder historisk set bidrager til en øget koncentrationen af beboere uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet. I de private etageboliger er flyttemønstret i stedet medvirkende til, at andelen af beboere uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet forbliver uændret. Vi viser i kapitel 2, at andelen uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet er markant større blandt tilflyttere end blandt fastboende og fraflyttere i starten af 90'erne (se figur 2.4).

Med udgangspunkt i tilfældige år vil vi i dette afsnit eksemplificere, hvor meget tilflyttere og fraflyttere ændrer på andelen og antallet af beboere uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet fra år til år. Først beregner vi andelen af beboere uden tilknytning i de særligt udsatte boligområder i et givet år. Derefter beregner vi for de samme beboere, hvad deres tilknytning er året efter (også selvom de måske er flyttet). Dernæst viser vi, hvordan tilknytningen vil være for de samme beboere året efter, inklusive dem der flytter til de særligt

udsatte boligområder året efter. Til sidst beregner vi tilknytningen året efter for de samme beboere, inklusive tilflyttere og eksklusive fraflyttere dette år.

Figur 3.2 og figur 3.3 viser, hvordan tilflyttere og fraflyttere bidrager til graden af udsathed i de særligt udsatte boligområder i to tilfældige perioder, 1994-1995 og 2009-2010, for aldersgruppen 18-64 år. Figur 3.2 viser, at andelen af beboere uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet i de særligt udsatte boligområder i 1994 er 56,8 pct. Hvis disse beboere alle blev boende i de særligt udsatte boligområder i 1995, ville andelen uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet være 54,4 pct. (se figur 3.2). Denne andel ville vokse til 55 pct., hvis tilflytterne blev medregnet i gruppen af beboere (se figur 3.2). Endelig bliver andelen uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet 56,3 pct., når vi ekskluderer gruppen af fraflyttere. Det betyder, at tilflytterne og fraflytterne tilsammen marginalt øger gruppen uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet i 1995. Det selektive flyttemønster fastholder altså niveauet for tilknytningen til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet i de særligt udsatte boligområder. Nettoforskellen (dvs. antallet af tilflyttere uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet minus fraflyttere uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet) består af omkring 850 personer og udgør omkring 4,2 pct. af de ledige i de særligt udsatte boligområder i 1995. Det er nettoforskellen mellem tilflyttere og fraflyttere, der er med til ændre ressour-

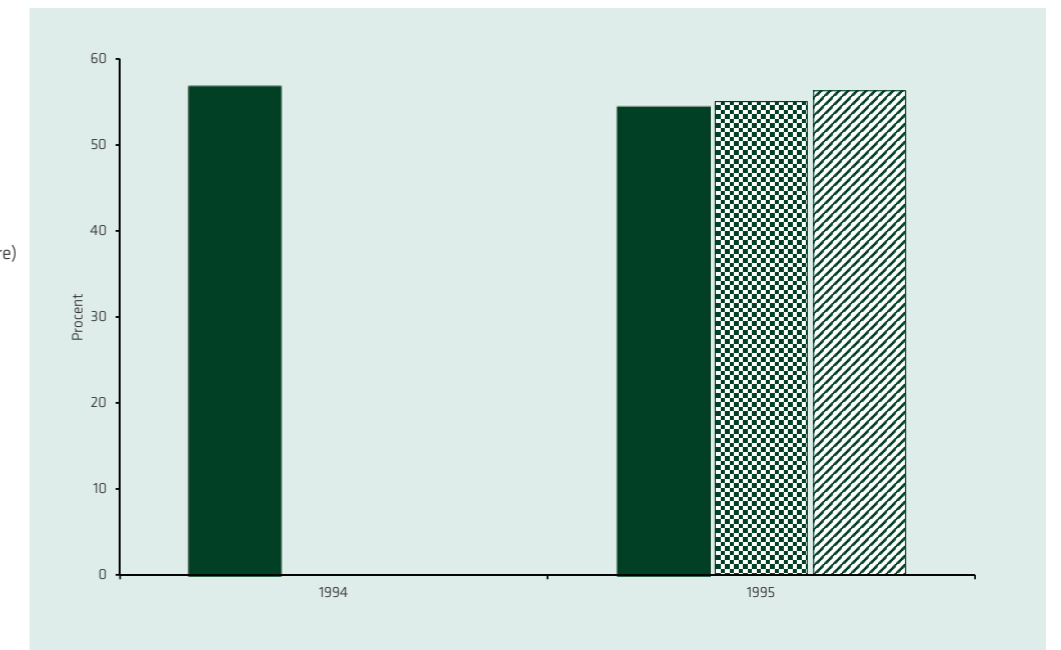
ceniveauet i de særligt udsatte boligområder i 1995.

I perioden efter 2000 er tilflytterne i de særligt udsatte boligområder ikke med til at øge andelen af beboere uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet, og det betyder således ingen ændring i boligområdernes ressourceniveau (se figur 3.3.). Der er dog stadig en nettoforskel på 90 personer i tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet i 2010, når tilflyttere sammenlignes med fraflyttere, og således bidrager det selektive flyttemønster fortsat til udsathed i de særligt udsatte boligområder i 2010.

× FIGUR 3.2

ANDEL AF BEBOERE I ALDEREN 18-64 ÅR UDEN TILKNYTNING TIL ARBEJDSMARKEDET ELLER UDDANNELSESSYSTEMET FORDELT PÅ TILFLYTTERE, FRAFLYTTERE OG FASTBOENDE I DE SÆRLIGT UDSATTE BOLIGOMRÅDER. I PROCENT.

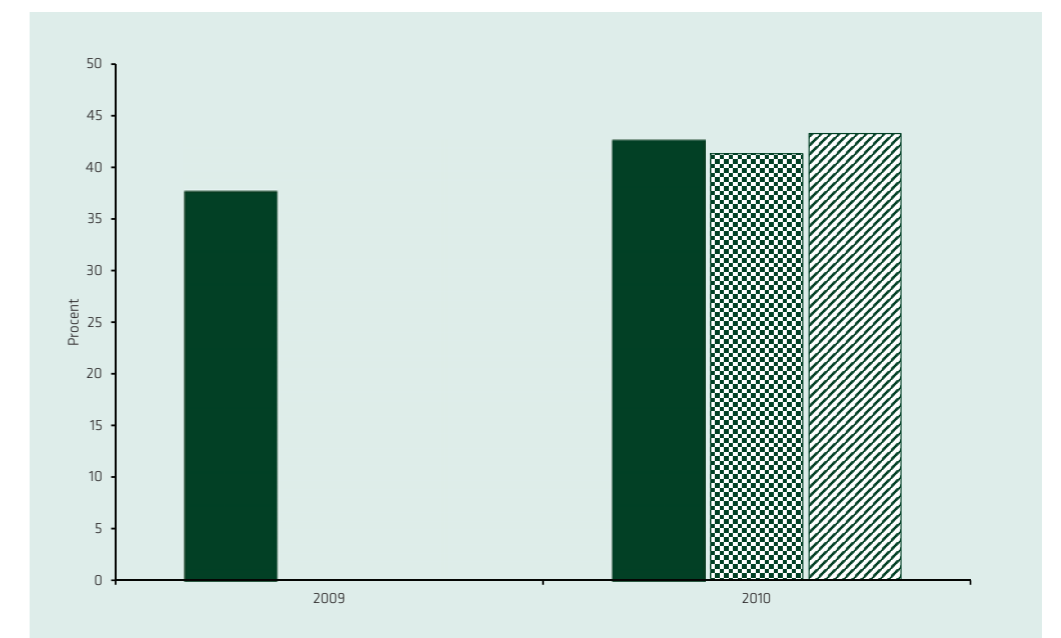

Anm: Andelene i figuren afviger lidt fra dem i figur 1.2, da figur 1.2 består af flere gennemsnit lagt sammen, og da vi her ser på alle beboere i de særligt udsatte boligområder som en helhed. I alt 43.860 observationer. **Kilde:** Danmarks Statistik og egne beregninger.

× FIGUR 3.3

ANDEL AF BEBOERE I ALDEREN 18-64 ÅR UDEN TILKNYTNING TIL ARBEJDSMARKEDET ELLER UDDANNELSESSYSTEMET FORDELT PÅ TILFLYTTERE, FRAFLYTTERE OG FASTBOENDE I DE SÆRLIGT UDSATTE BOLIGOMRÅDER. I PROCENT.

Anm: Andelene i figuren afviger lidt fra dem i figur 1.2, da figur 1.2 består af flere gennemsnit lagt sammen, og da vi her ser på alle beboere i de særligt udsatte boligområder som en helhed. I alt 46.361 observationer. **Kilde:** Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tilflyttere og fraflyttere ændrer ikke uddannelsesniveaut

Med udgangspunkt i uddannelseskriteriet for de særligt udsatte boligområder, udpeget i 2014, viste vi i kapitel 2, at disse boligområders tilflyttere og fraflyttere i gennemsnit har et højere uddannelsesnivea end de fastboende (se figur 2.5). Figur 3.4 og figur 3.5 viser, hvordan tilflyttere og fraflyttere påvirker det gennemsnitlige uddannelsesnivea for perioderne 1994-1995 og 2009-2010 for aldersgruppen 30-59 år i de særligt udsatte boligområder. Vi har beregnet andelen på samme måde, som vi gjorde det for tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet i ovenstående afsnit.

Figur 3.4 viser, at andelen af beboere uden uddannelse i de særligt udsatte boligområder i 1994 er 62,1 pct. Hvis disse beboere alle blev boende i de særligt udsatte boligområder i 1995, ville andelen uden uddannelse reduceres til 61,6 pct. Denne andel ville reduceres yderligere til 61 pct., hvis tilflytterne blev medregnet i gruppen af beboere (se figur 3.4). Endelig vokser andelen til 62,2 pct. når fraflyttere ikke medregnes. Det betyder, at tilflyttere og fraflyttere tilsammen hverken øger eller reducerer gruppen af beboere uden uddannelse i de særligt udsatte boligområder på et enkelt år, fra 1994 til 1995. Det selektive flyttemønster påvirker således ikke det gennemsnitlige uddannelsesnivea i de særligt udsatte boligområder, og nettoforskellen (dvs. antallet af tilflyttere uden uddannelse minus

antallet af fraflyttere uden uddannelse) består af 145 personer (omkring 0,3 pct. af personerne uden uddannelse i 1995) i disse boligområder i 1995.

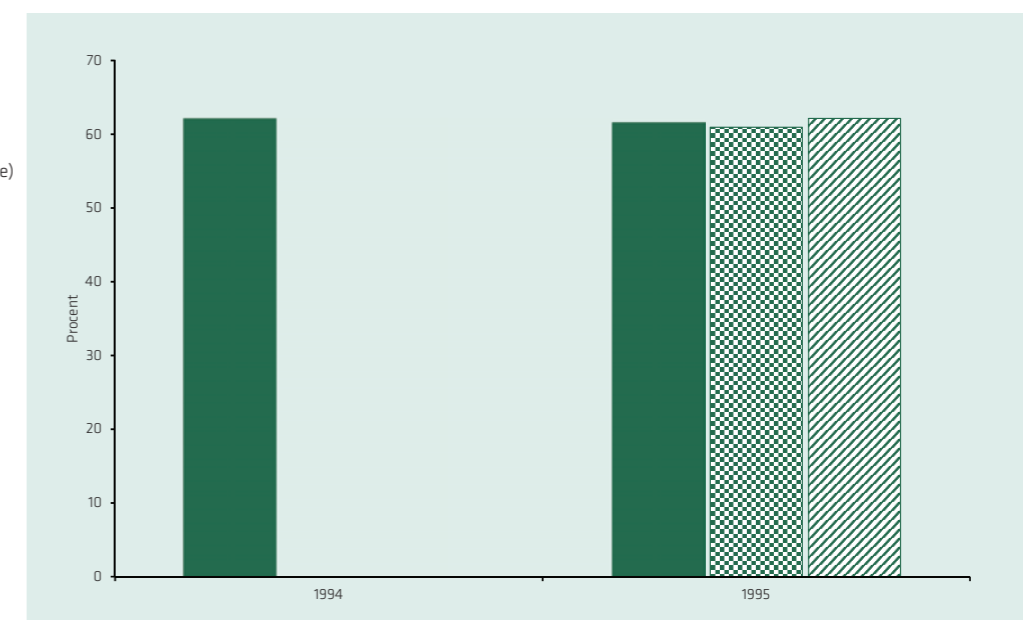
Generelt falder antallet af fastboende, tilflyttere og fraflyttere uden uddannelse i de særligt udsatte boligområder over en 29-årig periode (se kapitel 1). Hvis vi ser på udviklingen i andelen af uddannede ud fra flytninger, er udviklingen relativt den samme i perioden 2009-2010, som den er i perioden 1994-1995. Det betyder, at nettoforskellen mellem tilflyttere og fraflyttere ikke påvirker uddannelsesniveaut synligt i de særligt udsatte boligområder i 2010 (se figur 3.5).

× FIGUR 3.4

Uden uddannelse (beboere i 1994)
 Uden uddannelse (beboere i 1994 + tilflyttere)
 Uden uddannelse (beboere i 1994 + tilflyttere - fraflyttere)

ANDEL AF BEBOERE I ALDEREN 30-59 ÅR MED EN GRUNDUDDANNELSE SOM HØJEST FULDFØRTE UDDANNELSE FORDELT PÅ TILFLYTTERE, FRAFLYTTERE OG FASTBOENDE I DE SÆRLIGT UDSATTE BOLIGOMRÅDER. I PROCENT.

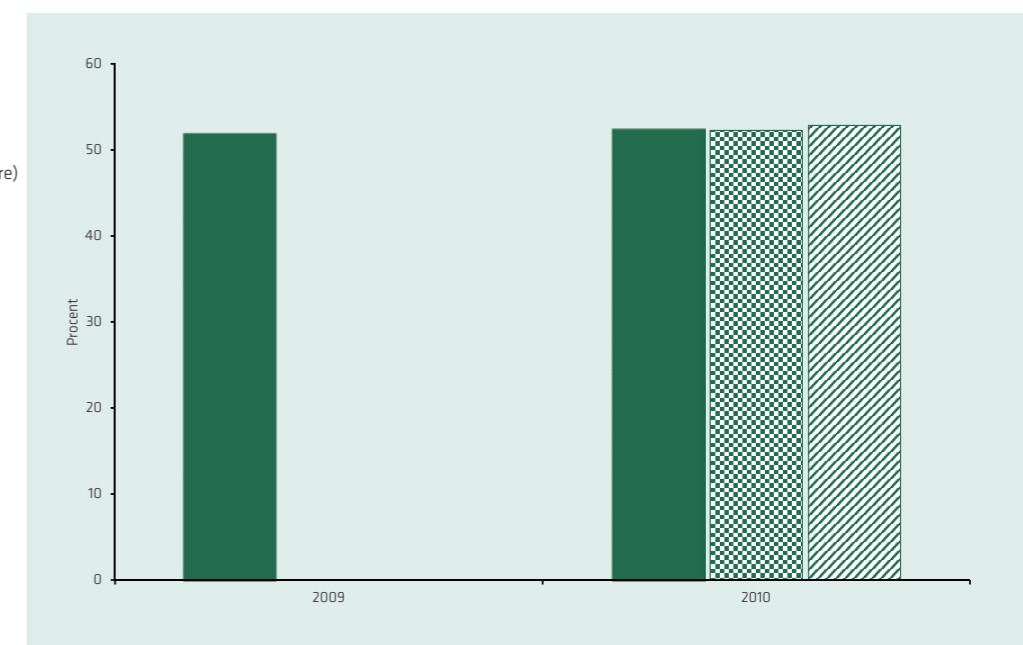

Anm: Andelen i figuren afviger lidt fra dem i figur 1.3, da figur 1.3 består af flere gennemsnit lagt sammen, og da vi her ser på alle beboere i de særligt udsatte boligområder som en helhed. I alt 20.673 observationer. **Kilde:** Danmarks Statistik og egne beregninger.

× FIGUR 3.5

Uden uddannelse (beboere i 2009)
 Uden uddannelse (beboere i 2009 + tilflyttere)
 Uden uddannelse (beboere i 2009 + tilflyttere - fraflyttere)

ANDEL AF BEBOERE I ALDEREN 30-59 ÅR UDEN UDDANNELSE FORDELT PÅ TILFLYTTERE, FRAFLYTTERE OG FASTBOENDE I DE SÆRLIGT UDSATTE BOLIGOMRÅDER. I PROCENT.

Anm: Andelen i figuren afviger lidt fra dem i figur 1.3, da figur 1.3 består af flere gennemsnit lagt sammen, og her ser vi på alle beboere i de særligt udsatte boligområder som en helhed. 25.682 observationer **Kilde:** Danmarks Statistik og egne beregninger.

Det selektive flyttemønster opretholder andelen af dømte i de særligt udsatte boligområder

I kapitel 2 viser vi, ud fra 2014-kriteriet vedrørende domme, at tilflyttere og fraflyttere i de særligt udsatte boligområder i gennemsnit har en større andel personer med en dom end de fastboende i disse boligområder. I figur 3.6 og figur 3.7 eksemplificerer vi ændringen i andelen af dømte beboere fra år til år ved at illustrere, hvordan tilflyttere og fraflyttere bidrager til udviklingen i andelen af dømte beboere.

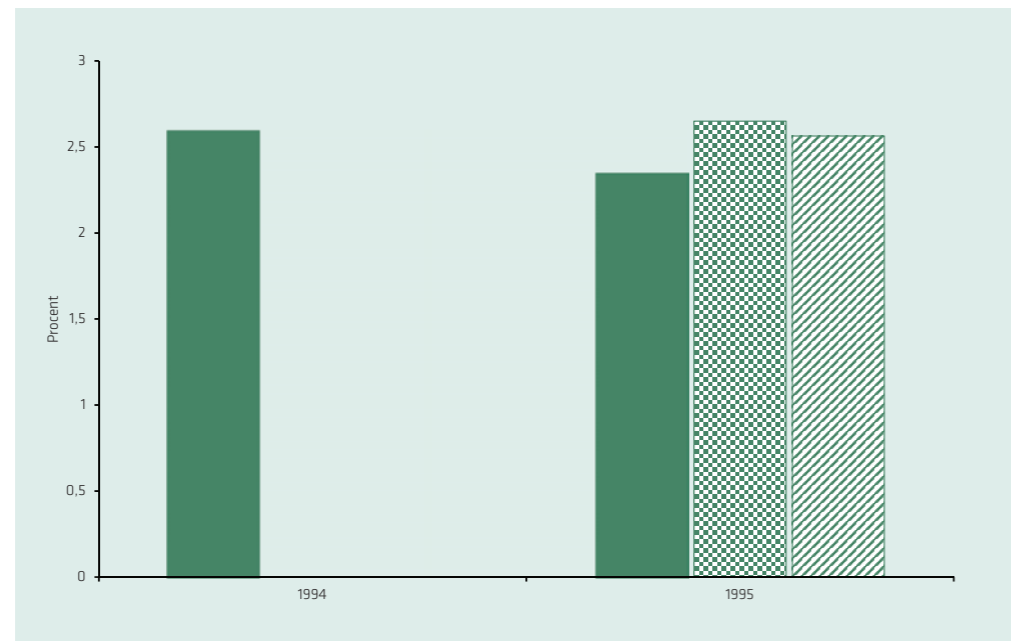
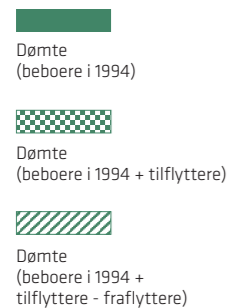
Figur 3.6 viser, at andelen af beboere med en dom i de særligt udsatte boligområder i 1994 er 2,6 pct. Hvis disse beboere alle blev boende i de særligt udsatte boligområder i 1995, ville andelen af dømte reduceres til 2,3 pct. Denne andel ville vokse til 2,6 pct., hvis tilflytterne og fraflyttere blev medregnet i gruppen

af beboere (se figur 3.6). Det betyder, at tilflytterne og fraflytterne tilsammen øger marginalt andelen af dømte i de særligt udsatte boligområder i 1995. Det selektive flyttemønster påvirker således meget lidt den gennemsnitlige andel af dømte i de særligt udsatte boligområder, og nettoforskellen (dvs. antallet af tilflyttere med en dom minus antallet af fraflyttere med en dom) består af ca. 100 personer (omkring 9,4 pct. af personer med en dom i 1995) i disse boligområder i 1995.

Andelen af dømte beboere i de særligt udsatte boligområder vokser lidt i perioden 2009-2010 (se figur 3.7), men det skyldes ikke umiddelbart det selektive flyttemønster. Hvis vi ser på udviklingen i andelen af dømte ud fra flytninger, er den relativt den samme i perioden 2009-2010, som den er i perioden 1994-1995. Det betyder, at nettoforskellen mellem tilflyttere og fraflyttere ikke påvirker andelen af dømte beboere synderligt i de særligt udsatte boligområder i 2010 (se figur 3.7).

× FIGUR 3.6

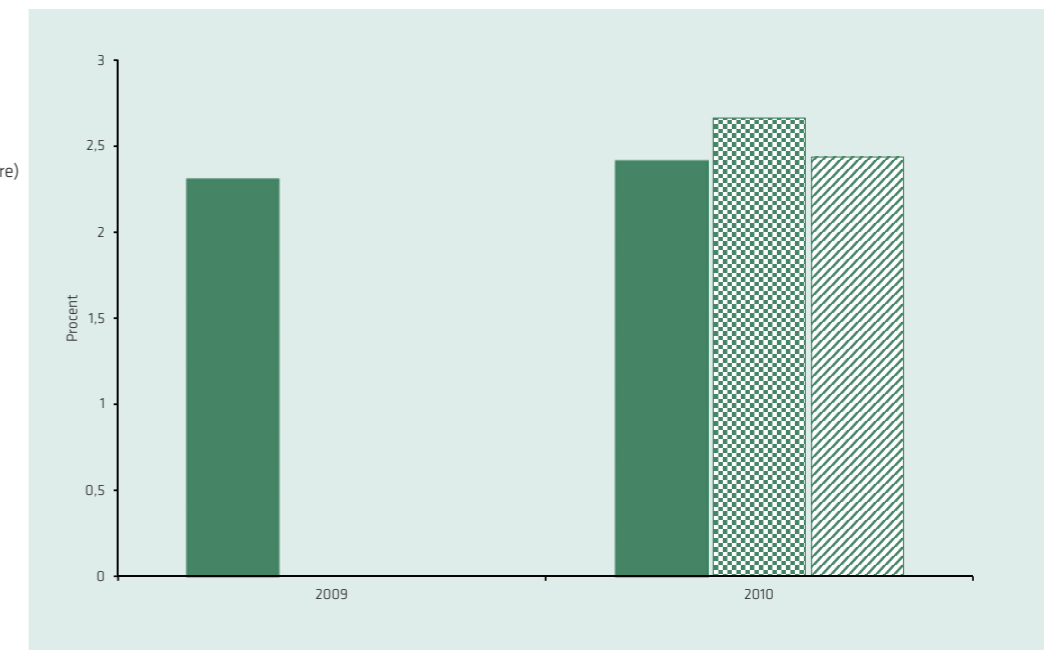
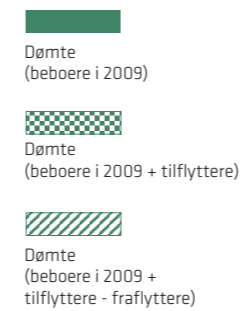
ANDEL AF BEBOERE OVER 18 ÅR MED EN DOM FORDELT PÅ FASTBOENDE, TILFLYTTERE OG FRAFLYTTERE I DE SÆRLIGT UDSATTE BOLIGOMRÅDER. I PROCENT.

Anm: Andelen i figuren afviger lidt fra dem i figur 1.6, da figur 1.6, består af flere gennemsnit lagt sammen, og da vi her ser på alle beboere i de særligt udsatte boligområder som en helhed. I alt 50.585 observationer. **Kilde:** Danmarks Statistik og egne beregninger.

× FIGUR 3.7

ANDEL AF BEBOERE OVER 18 ÅR MED EN DOM FORDELT PÅ FASTBOENDE, TILFLYTTERE OG FRAFLYTTERE I DE SÆRLIGT UDSATTE BOLIGOMRÅDER. I PROCENT.

Anm: Andelen i figuren afviger lidt fra dem i figur 1.6, da figur 1.6 består af flere gennemsnit lagt sammen, og da vi her ser på alle beboere i de særligt udsatte boligområder som en helhed. I alt 51.971 observationer. **Kilde:** Danmarks Statistik og egne beregninger.

Det selektive flyttemønster ændrer andelen af beboere fra ikke-vestlige lande i de særligt udsatte boligområder

Fra kapitel 2 ved vi, at det selektive flyttemønster frem til start 00'erne bidrager til en øget koncentration af beboere fra ikke-vestlige lande i de særligt udsatte boligområder, udpeget i 2014 (se figur 2.8). Det fremgår af figuren, at andelen af personer fra ikke-vestlige lande er markant større blandt tilflyttere end blandt de fastboende og fraflyttere i de særligt udsatte boligområder.

Vi eksemplificerer nu udviklingen i andelen af beboere fra ikke-vestlige lande. Figur 3.8 og figur 3.9 viser, hvordan tilflyttere og fraflyttere bidrager til andelen af beboere fra ikke-vestlige lande i perioderne 1994-1995 og 2009-2010. Figur 3.8 viser, at andelen af beboere fra ikke-vestlige lande i de særligt udsatte boligområder i 1994 er 29,2 pct. Hvis disse beboere alle blev boende i de særligt udsatte boligområder i 1995, ville andelen selvfølgelig ikke ændre sig. Andelen vokser til gengæld til 29,3 pct., hvis tilflytterne medregnes i gruppen af beboere (se figur 3.8). Andelen af beboere fra ikke-vestlige lande vokser yderligere til 30,2 pct., når vi ikke medregner gruppen af fraflyttere. Det betyder, at tilflytterne og fraflytterne tilsammen øger gruppen af beboere fra ikke-vestlige lande i de særligt udsatte boligområder på et enkelt år, fra 1994 til 1995. Nettoforskellen (dvs. antallet af tilflyttere med en ikke-vestlig baggrund minus antallet af

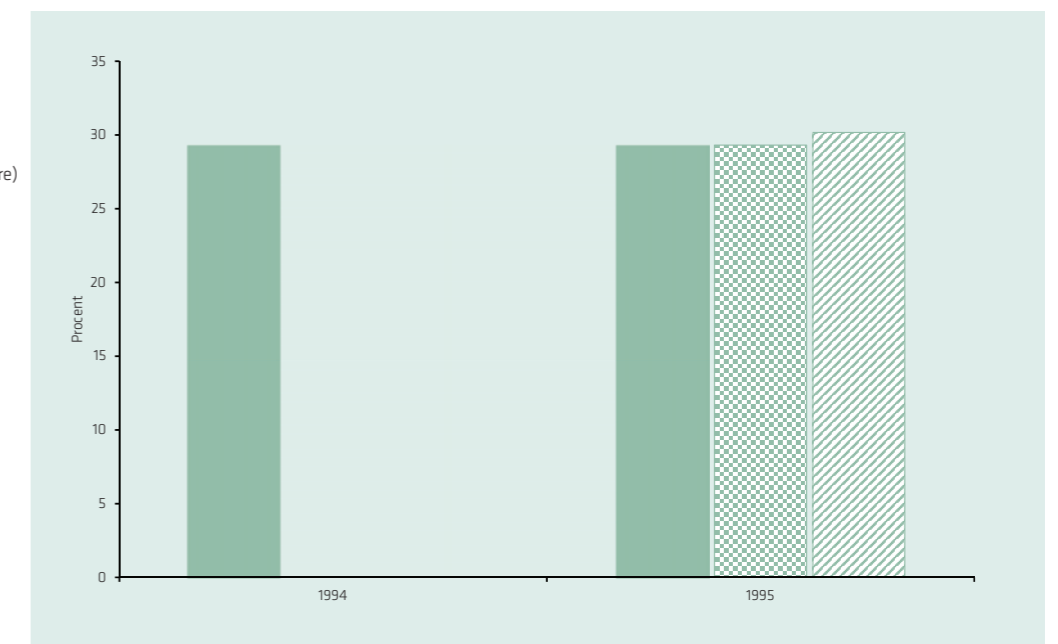
fraflyttere med en ikke-vestlig baggrund) består af 1.059 personer og udgør omkring 6 pct. af beboerne med ikke-vestlig baggrund i de særligt udsatte boligområder i 1995. Det er blandt andet nettoforskellen mellem tilflyttere og fraflyttere i de særligt udsatte boligområder i 1995, der øger andelen af beboere med ikke-vestlig baggrund.

Udviklingen skifter efter 2003, hvor andelen af tilflyttere og fraflyttere ikke øger andelen af beboere fra ikke-vestlige lande i de særligt udsatte boligområder (se figur 3.9). I perioden 2009-2010 illustreres dette ved, at tilflytterne i 2010 repræsenterer en mindre andel af beboere fra ikke-vestlige lande end de fastboende i de særligt udsatte boligområder i 2009 (49,9 pct.). Samtidig er andelen af fraflyttere med ikke-vestlig baggrund også mindre, hvilket vil sige, at nettotilflytningen i 2010 overordnet reducerer andelen af beboere med ikke-vestlig baggrund med 0,4 procentpoint.

× FIGUR 3.8

ANDEL AF BEBOERE FRA IKKE-VESTLIGE LANDE FORDELT PÅ FASTBOENDE, TILFLYTTERE OG FRAFLYTTERE I DE SÆRLIGT UDSATTE BOLIGOMRÅDER. I PROCENT.

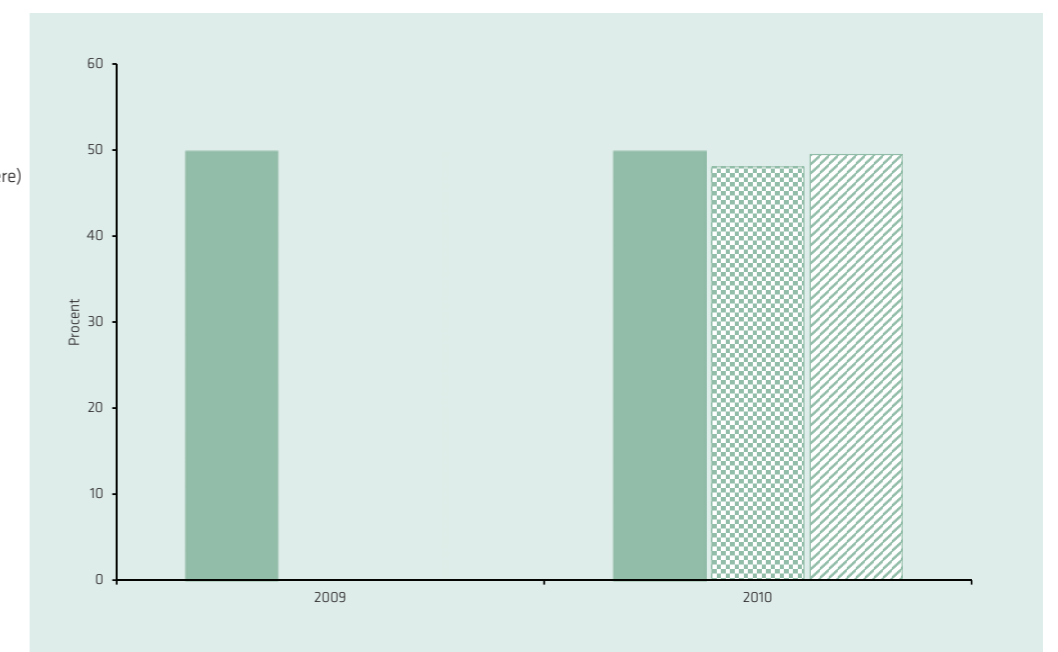

Anm: Andelen i figuren afviger lidt fra dem i figur 1.7, da figur 1.7 består af flere gennemsnit lagt sammen, og da vi her ser på alle beboere i de særligt udsatte boligområder som en helhed. I alt 73.563 observationer. **Kilde:** Danmarks Statistik og egne beregninger.

× FIGUR 3.9

ANDEL AF BEBOERE FRA IKKE-VESTLIGE LANDE FORDELT PÅ FASTBOENDE, TILFLYTTERE OG FRAFLYTTERE I DE SÆRLIGT UDSATTE BOLIGOMRÅDER. I PROCENT.

Anm: Andelen i figuren afviger lidt fra dem i figur 1.7, da figur 1.7 består af flere gennemsnit lagt sammen, og da vi her ser på alle beboere i de særligt udsatte boligområder som en helhed. I alt 77.120 observationer. **Kilde:** Danmarks Statistik og egne beregninger.

Appendiks

Appendiks 1.1

Definition af personer uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet

1. Samtlige registrerede ledige, som ikke er i aktivering, herunder samtlige ledige, som modtager starthjælp, kontanthjælp eller introduktionsydelse.
2. Statsligt og kommunalt aktiverede, som modtager arbejdsløshedsdagpenge, starthjælp, kontanthjælp, introduktionsydelse, revalideringsydelse, og personer på ledighedsydelse.
3. Passive modtagere af kontanthjælp, herunder starthjælp og introduktionsydelse.
4. Personer, der modtager sygedagpenge.
5. Personer, der modtager førtidspension.

Appendiks 2.1

Interne flytninger og deres omfang særskilt for boligområdet

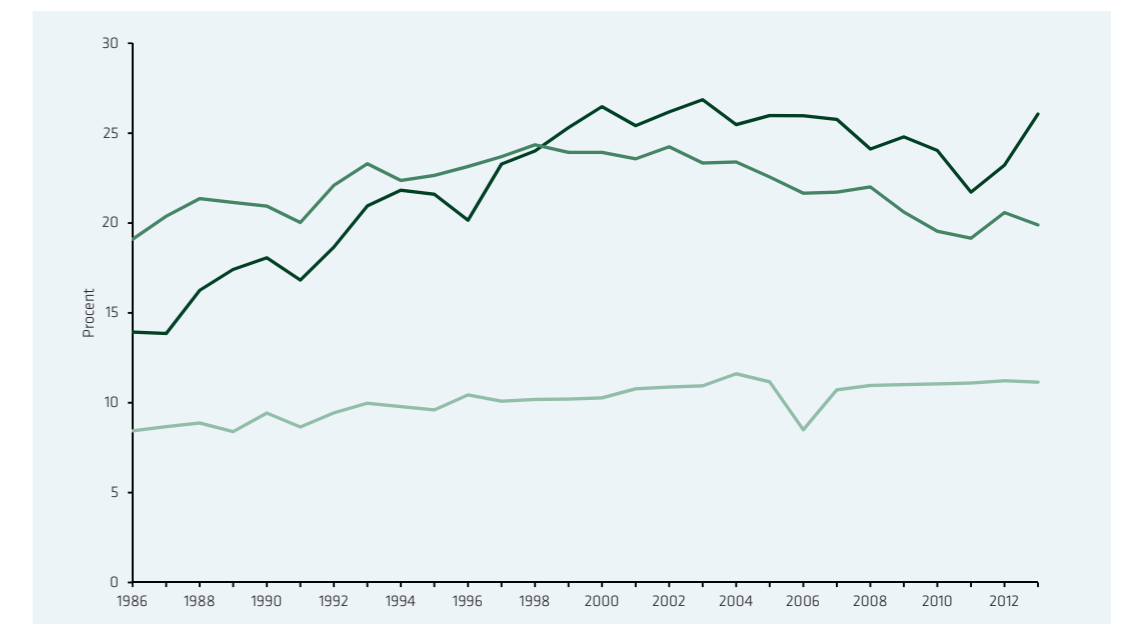
Som beskrevet i faktaboks 2.1 indeholder definitionen af tilflytning og fraflytning ikke personer, som skifter adresser inden for det samme boligområde. Figur A.2.1 viser andelen af interne flytninger. Andelen af interne

flytninger er vokset i alle boligområder, men specielt i de særligt udsatte boligområder, hvor de interne flytninger er steget fra 14 til 26 pct. i perioden 1986-2013.

× FIGUR A.2.1

ANDEL AF PERSONER, DER FLYTTER INDEN FOR DET SAMME BOLIGOMRÅDE. I PROCENT.

Særligt udsatte boligområder
Andre almene boligområder
Private etageboliger

Anm: I alt 781.287 observationer. Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Litteratur

B

Bailey, N., Livingston, M. (2007): Selective migration and Neighbourhood Deprivation: Evidence from 2001 Census Migration Data for England and Scotland. *Urban Studies*. 45(4), pp. 943-961

Bayer, P., C. Timmins. (2007): Estimating equilibrium models of sorting across locations. *Economic Journal*, vol. 117(518), pp. 353-374.

Bergström, L., Ham, M., V., (2010) Understanding Neighborhood Effects: Selection Bias and Residential Mobility. IZA Discussion Paper No. 5193, Institute for the Study of Labor

Brueckner, J., K., Thisse, J., Zenou, Y. (1999): Why is central Paris rich and downtown Detroit poor? An amenity-based theory. *European Economic Review*. 43(1), pp. 91-107

Bråmà, Å., Andersson, R. (2010): Who leaves rental housing? Examining possible explanations for ethnic housing segmentation in Uppsala, Sweden. *Journal of Housing and Built Environment*. 25, pp. 331-352

Børresen, S., K., (2002): Boligmæssig segregering. Hvad er årsagen til, at flygtninge og indvandrere bor koncentreret i de belastede boligområder? AMID Working Paper Series 14/2002. Center for Forskning i Socialt Arbejde, København

C

Chetty, R., Hendren, N., Katz, L., F. (2015): The Effects of Exposure to Better Neighborhoods on Children: New Evidence from The Moving to Opportunity Experiment.

Working paper National Bureau of Economic Research.

Christensen, Gunvor (2013): Indsatser I udsatte boligområder. Kraks Fond Byforskning, København

Christensen, G., Jørgensen, R. C. H., Larsen, M. R. (2015): Erfaringer med at ændre det sociale mix i udsatte boligområder. SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 15:45

D

Damm, A. P. (2005): Determinants of Recent Immigrants' Location Choices: Quasi Experimental Evidence. Center for Applied Microeconometrics. København

Damm, A. P., Dustmann, C. (2014): Does Growing Up in a High Crime Neighborhood Affect Youth Criminal Behavior? *American Economic Review*. 104(6), pp. 1806-1832

Duijn, M., V., Rouwendal, J. (2012): Cultural heritage and the location choice of Dutch households in a residential sorting model. *Journal of Economic Geography*. 13(3), pp. 473-500

E

Ellerbæk, L. S., Høst, A. (2012): Udlejningsredskaber i almene boligområder. SFI- Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 12:05

F

Fischer, P. A., Malmberg, G. (2001): Settled People Don't Move: On Life Course and (Im-)Mobility in Sweden. *International Journal of Population Geography*. 7, pp. 357-371

G

Galster, G., Marcotte, D., E., Mandell, M., Wolman, H., Augustine, N. (2007): The Influence of Neighborhood Poverty During Childhood on Fertility, Education and Earnings Outcomes. *Housing Studies*. 22(5), pp. 723-751

H

Ham, M., V., Manley, D., (2010): Occupational Mobility and Living in Deprived Neighbourhoods: Housing Tenure Differences in 'Neighborhood Effects'. Discussion Paper No. 7815. Institute of the Study of Labor, Bonn

Ham, M., V., Manley, D., (2010): Living in Deprived Neighborhoods in Scotland: Occupational Mobility and Neighborhood Effects. Center for Housing Research, School of Geography and Geosciences, St Andrews

L

Ludwig J., Sanbonmatsu, L., Gennetian, L., Adam, E., Duncan G., J., Katz L., F., Kessler, R., C., et al. (2011): Neighborhoods, Obesity and Diabetes- A Randomized Social Experiment. *New England Journal of Medicine*. 365(16), pp. 1509-19

Lundholm, E., Garvill, J., Malmberg, G., Westin, K. (2004): Forced or Free Movers? The Motives, Voluntariness and Selectivity of Interregional Migration in the Nordic Countries. *Population, Space and Place*. 10, pp. 59- 72

M

Mulalic, I., Pilegaard, N., Rouwendal, J. (2015): Does improving Public Transport decrease Car Ownership? Evidence from Copenhagen Metropolitan Area. Discussion Paper, TI 2015-139/VIII. Tinbergen Institute, Amsterdam

Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter (2013): Stadig store udfordringer i de udsatte boligområder. Pressemeddelelse fra 1. 10. 2013. København

Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter (2014): Liste over særligt udsatte boligområder pr. 1. december 2014. København

Q

Quillian, L., (2012): Segregation and Poverty Concentration: The Role of Three Segregations. *American Sociological Review*. 77(3), pp. 354-379

R

Regeringen (2010): Ghettoen tilbage til samfundet – et opgør med parallelsamfund i Danmark. København: Justitsministeriet.

Regeringen (2004): Regerings strategi mod ghettoisering. København: Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration

S

Sharkey, Patrick; Elwert, Felix (2011): The Legacy of Disadvantage: Multigenerational Neighborhood Effects on Cognitive Ability. *American Journal of Sociology*. 116(6), pp. 1934-1981

V

Votruba, M. E., Kling, J., R. (2009): Effects of neighborhood characteristics on the mortality of black male youth: Evidence from Gautreaux, Chicago. *Social Science & Medicine*. 68, pp. 814-23.

W

Whisler, R., L., Waldorf, B., S., Mulligan, G., Plane, D., A. (2008): Quality of Life and the Migration of the College-Educated: A Life-Course Approach. *Growth and Change*. 39(1), pp. 58-94

Et historisk tilbageblik på de særligt udsatte boligområder udpeget i 2014

Udviklingen i tilflyttere, fraflyttere og fastboende

De særligt udsatte boligområder, der blev udpeget i 2014, er kendetegnet ved en ensartet boligform og en stor andel af beboere, der socioøkonomisk er vanskeligere stillet end flertallet i samfundet. De har ringere tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet, mindre uddannelse, mindre økonomisk rådighed og er i højere grad blevet dømt for kriminalitet. Samtidig er andelen af beboere med anden etnisk baggrund høj. Disse karakteristika har gjort sig gældende siden midten af 80'erne. Vi viser i dette temahæfte, at der i de særligt udsatte boligområder eksisterer et selektivt flyttemønster, hvor de ressourcetsvage flytter ind og de ressourcestærke flytter ud. Det medvirker til, at de særligt udsatte boligområder er forblevet særligt udsatte i forhold til sammenlignelige boligområder.